Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...21-һээ гарана | № 216 (14021) | 1975 оной сентябриин 14, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

КПСС-эй XXV съездые ажалай амжалтаар угтая!

ФОТО РЕПОРТАЖ

ТАЛЫН БУЛАГАЙ БРИГАДАДА

...шар тосхонһоо сэхэ ...а 15 километрэй га-...оршодог Талын-Булаг-...эржэ ерэбэлтнай үргэн ...ряалан нэмжын хараг-... Эндэ Сэлэнгын аймагай ... Марксын нэрэмжэтэ ...зой 7 мянган гектарга ...исэ, обёос таригданхай. ...эгүүрнь ябажа хара-...энэ жэлэй ургаса яһа-...һайн гэһэн тобшолол хэ-...һэн.

— Мүнөө таряа хуряалгада 35 комбайн үглөөнэй 8 часһаа һүниин 2 час болотор хүдэлгэгдэнэ. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 15—16 центнер ороохон абтана. Һүүлэй үдэрнүүдтэ орооһо шэрэхэ автомашинанууд дуталдажа, ехэ бэрхэшээл ушаруулна. «Һаяын дүнгөөр 3000 гектарай шэнииһэ, обёос сабшажа, мянгаад гектарай баал суглуулагдаа»,— гээд колхозой ахамад агроном Нима Дашиевич Цыдыпов хөөрэнэ.

Буряадай АССР-эй габьята механизаторнууд Доржо Сампилов, Михаил Ковалевский гэгшэд 7000 центнер ороохо сохихо уялга абаад, өөһэд хоорондоо мүрысэн ажаллана. Үнинэй комбайнернууд Доржо Жапов, Виктор Цыдендамбаев, Григорий Банников, Данзан Базаржапов гэгшэд халаанайнгаа даабари холо үлүүлэн дүүргэнэ.

— Би мүнөө 61 наһатайб. Нёдондо 6000 центнер ороохо сохёо һэм. Партиингаа XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсожо, ажалай 16 үдэрэй туршада ургасаяа хуряажа дүүргэхэмнай, — гээд үнинэй комбайнер, КПСС-эй гэшүүн Михаил Иванович Ковалевский мэдүүлээ һэн.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ; үнинэй комбайнер, Буряадай АССР-эй габьяата механизатор Доржо Сампилов.

С. БАЛДУЕВАЙ фототекст.

АМЖАЛТА ЮУНҺЭЭ ЭХИТЭЙБ?

...бригада жэлһээ жэлдэ ...е совхоз соогоо бэшэ, ...аймаг доторoo ажа-... амжалтануудаар ...н ябадаг юм. Тус бри-... ерэхэл бүри нэгэл ...тусхал эхилэгдэһэн, нэ-...юумэн хэгдэһэн бай-...

...хөөрэл тус бригадын ...ажал, зориһон хэрэ-... бүтээсэ ехэтэй байна. ...имэ байхань гайхал-... Тус бригадые Социалис ...ай Герой Павел Федо-... Слепнев олон жэлдэ ...бэрилнэ ха юм. Павел ...ович өөрөө баян дүр-... механизатор байха-...айна, шадамар бэрхэ ...нигшэ гээшэ.

...үүрэй совхозой тарян ... 4-дэхи тракторна ...ада энэшье удаа ерэ-...ай, совхозойнгоо дүр-...эногой дундаһаа түрүү-... КПСС-эй XXV съез-... нэрэтэй солотой-... угтахын түлөө бү-...ээрадай социалис мү-...ндэ оролсожо, 1975 ...ургаса хуряалгые эм-...ээр үнгэргэхэ, гүрэндэ ... таряа түсэбһөө га-... худалдаха дээшэлүү-...эн социалис уялга аба-... Мухар-Шэбэрэй аймагай ...», Сэлэнгын аймагай ... Марксын нэрэмжэтэ ...нуудай механизатор-... габшагай үүсхэлые ... дэмжэжэ, өөһэдөө ...үүлэгдэһэн социалис ... абаа. Комбайнернүү-...уталдахада, түрүү ком-...рнүүдынь нэгэн доро ... комбайнда хүдэлхөөр ... байһанаа мэдүүлээ. ... гурбан хүнһөө бүри-... С. М. Федоровой зве-...ндөө 20 мянган цент-... комбайнер П. П. Гри-... — 8000 центнер ... суглуулха уялга аба-... байна.

...бэ совхоз соо гектар ... дунда зэргээр 15— ...центнер ороохо суглуулха ... абтаһан һаань, энэ ... коллектив 20 цент-... хүрэтэр суглуулхабди ... байна. Гансахан энэ ... 35 мянган центнер ... гүрэндэ тушааха юм.

Эндэ юунэй хэгдэжэ байһан, ажал хүдэлмэриеэ хайшан гэжэ эмхидхэдэг тухайнь дэлгэрэнгыгээр танилсабади. Ажалай бүтээсэ эмхидхэлһээ дулдыдадаг гээшэ. Энэ хэрэг тус бригадада тон һайнаар табигданхай гэжэ гансата хэлэлтэй.

Таряа хуряалгада бэлэдхэл һайнаар хэгдээ. Бүхы техникэнь саг болзор соогоо, һайн шанартайгаар заһабарилагдаһан, тарянай тоог сэбэрлэгдэһэн, дезинфекци хэгдэһэн байгаа. Тэндэ хүдэлхэ хүнүүд уридшалан бүридхэгдөө һэн. Имэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар таряа хуряалгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, бригадын бүхы трактор, комбайнууд нэгэн доро полинуудта гаргагдажа шадаһан байна. Энэ бригада тарялангаа имагтал амяарлан хуряана. Мүнөө дүрбэн жатка хадалгада, гурбан комбайн баал суглуулжа сохилгодо ябана.

—Нэн түрүүн бүхы тарялангайнгаа заха үзүүр, углуу тохойе сабшажа эхилээ һэмди. Тиигэхэдэ ехэнхи ороохомной буртаг, бог үбһэнтэй холисолдодоггүй юм. Хоёрдохёор, унанги тарятай полинуудаа мүнөө хуряажа урдихые оролдонобди. Һүүлдэнь ехэ тарялaндаа орохобди, — гээд 3-дахи отделениин агроном Афанасий Афанасьевич Слепнев хөөрэбэ.

Тарялaндаа имэ гамтайгаар хандаха гээшэ тус коллективэй баһа нэгэ һайн талые харуулна.

Энэ бригадада механизаторнуудай ажаллахада таатай, зохид арга боломжо байгуулагданхай. Һаруул сэбэр столово бии. Эндэ комбайнернууд үдэрэй хоёр дахин халуун эдеэ барина. Газетэ, журналнууд саг үргэлжэ асарагдана. Механизаторнуудай үдэр бүри хэһэн хүдэлмэри тусхай самбар дээрэ алгадгүй тэмдэглэгдэнэ, элдэб плакат, уряал, бюллетеньнүүд ханаар харагдана. Түрүү комбайнерай хүндэлэлдэ ажалай Улаан туг үргэгдэдэг байна. Мүнөө комбайнер Григорьевой хүндэлэлдэ туг намилзана. Энэ комбайнер ажалайнгаа нэгэ халаанда 461 центнер ороохо сохёо.

Эдэ бүгэдэ совхозой парткомой секретарь Клим Ильич Макаровай оролдосоор бүтэнэ гээшэ. Манайшье байхада Клим Ильич үдынгөө эдеэлэлгэндэ суглараһан комбайнернуудта совхоз соо таряа хуряалга хэр ябажа байнаб, хэнэй бригада түрүүлнэб гэхэ мэтын һонин дуулгаа һэн. Һүүлдэнь механизаторнуудай эрилтэ гуйлта тухай асууба. Комбайнернуудшье секретарьһаа олон асуудал һураа.

— Үглөөдэр совхозоймнай агитбригадын гэшүүд 15—20 минутын концерт таанадта харуулха, — гээд секретарь хөөрэлдөөнэйнгөө түгэсхэлдэ соносхобо.

Комбайнернууд энээндэнь дуратайгаар миһэрэлдэн тараба.

— Хүдэлмэриин журам эбдэхэ, шанар муутайгаар хүдэлхэ ушар дайралдадаг гээшэ гү? — гээд, бригадир Павел Федорович Слепневһоо асуубабди.

— Тиимэ ушар үнинэйшье дайралдаагүй, дайралдахашьегүйнь болтогой, — гээд, Павел Федорович миһэрэн хэлэбэ. Үнэн дээрээ бригадын коллективэй дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайнаар табигданхай ха юм.

— Таряа хуряалгын эхин дээрэ бүхы комбайнер, механизаторнуудта энэ жэлэй таряа хуряалгын онсо удхашанар, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула дэлгэрһэн социалис мүрысөөн тухай ойлгуулжа, хөөрэжэ үгтэһэн гээшэ, — гээд, бригадир мэдүүлбэ.

Гадна таряа хуряалгын үедэ партийно-комсомолой бүлэг эмхидхэгдэһэн байна. Тэрэ бүлэгые коммунист В. В. Ткачев хүтэлбэрилнэ. Арадай хиналтын постые П. Григорьев ударидана. Павел Федорович өөрөө агитатор юм. Хуряалгын эхилһэн үдэрнүүдэй нэгэндэ бригадын залуу механизатор таряа ехэ һалаһаар сабшажа эхилһэн байгаа. Тиихэдэнь бригадир Слепнев арадайнгаа хиналтын постын гэшүүдые урижа харуулаа. Гэдэнэр залуу механизаторта шанга донгодолго хээ бэлэй. Тэрэ гэһэнһээ хойшо иимэшүү ушар дайралдахаяа болёо һэн.

Мүнөө тус бригадын эбтэй эетэй коллектив таряа хуряалгынгаа габшагай ажал үргэлжэлүүлһээр ябана. Һүүлэй мэдээгээр 1590 гаран гектар тарян сабшагдан унагаагдаа, 1167 гектар хуряагдаа, 9700 центнер ороохон гүрэндэ тушаагдаа. Хажуугаарнь намарай паар хахалалга, үбһэ сабшалга, тэжээл бэлэдхэлгэ үргэлжэлһөөр. Һолоомо суглуулгые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрэй урда дууһахаар хараалагдана. Бригадын бүхы комбайнернууд абаһан уялгаяа амжалтатай дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлнэ гээшэ. Ажалай амжалта нэн түрүүн коллективэй эб эмхиһээ, хүн бүхэнэй оролдосоһоо дулдыдана гээшэ ха гэжэ тус бригадын ажабайдалтай танилсахадаа һанаа һэм. Имэ коллектив ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабан гаража, габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулан хүдэлжэ шадаха байна даа.

Д. ДЫЛГЫРОВ.
Бэшүүрэй аймаг.

ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ СУУРЯАТАЙ

Хахад үдэрэй һүүлээр XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Д. Ц. Нимаевтай Наринай отделениһээ тээ саанахана оршодог тарялaнда хүрэбэбди. Харгыдаа Даба Цыденович колхознигуудай ажал хэрэг тухай тодорхойгоор хөөрэбэ. Силос даралга колхоздо дүүрэнтээ. Хамтадаа 6000 тонно силос дараха түсэбтэй һаа, 5500 тонноһоо үлүү бэлэдхээ. Даабариие заатагүй үлүүлхэбди гээд түрүүлэгшэ найдангяар мэдүүлнэ.

Тарялaн дээрэ 4 комбайн хойно хойноһоо һубарилдан ябана. «Мүнөө дээрээ комбайнернуудай шэнииһээ баал болгон унагаана» — гээд түрүүлэгшэ ойлгуулба. Механизаторнуудта дутэлжэ ерээд, бригадир Балдан Цырендашиевтай хөөрэлдэгдөө.

— Зай, Балдан, комбайнууд ямар ябанаб? — гэжэ түрүүлэгшэ тэрээндэ хандана.

— Яһала һайн. Мүнөө дээрээ һаадгүй ябагдана. Саашадаа ямар байхаб, хэлэхэнь бэрхэтэй, — гээд тээ саанахана шарлан нэмжыһэн тарялaн руу зааба.

Түрүүлэгшэ бага зэргэ бодолгото болоод, «Комбайнуудтаа тусхай түхеэрэлгэ хэжэ, тэндэхи унаһан тарягаа хуряахабди», гэбэ.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй һанаагаа зобонги байһаниинь эли. Байгша ондо энэ ажахын ороохо тарян байсама һайнаар ургаһан юм. Теэд гэнтэ ороһон шанга аадар горитойхон талмайн шэнииһэ газарта унагаажархёо. Шахардуу байдалда оробошье, колхозой механизаторнууд бүхы арга шадалаа хэрэглэжэ, ургууһан тарягаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряахын түлөө оролдоно.

Хөөрэлдэһөөр байтарнай комбайнернууд шэнэ загуун гаргажа, бидэнэртэ дүтэлбэ. Комбайн бүхэнинь ургажа байһан шэнииһэ үрэбхин, баалнууд болгоно. Түрүүлэн ябаһан комбайн зогсожо, колхозой түрүү механизаторнуудай нэгэн Вячеслав Сергеевич Кузьмин бууба.

Вячеслав Сергеевич олон жэлэй туршада колхоздоо механизатораар хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болонхой. Жэл бүри таряа хуряалгын үедэ «талын онгосо» жолоодожо, яһала һайн амжалта туйладаг. Урзанда жэл В. С. Кузьмин таряа хуряалгын үедэ аймагай механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараа. Харин нёдондо энэ нүхэр колхозойнгоо механизаторнуудай дундаһаа хоёрдохи һуури эзэлһэн юм.

Вячеслав Сергеевич энэ жэлэй хуряалгын үедэ 3300 центнер таряа сохихо түсэбтэй һаа, 4500 центнер суглуулха гэһэн социалис уялга абаба. Тус отделениин комбайнернуудай дундаһаа В. С. Кузьмин Ж. Б. Зугдыров хоёр үнинэй, дүршэлтэй комбайнернууд болоно. Тиихэдэ В. Б. Дондуков, С. Б. Данилов, В. Г. Галданов гэгшэд таряа хуряалгада хоёрдохи жэлээ хабаадана. «Эдэнэр дүршэлтэй нүхэдөө дахаад хүдэлөө һаа, яһала һайнаар ажаллаха даа», — гэжэ бригадир Б. Цырендашиев хөөрэбэ.

Мүнөө дээрээ колхозой механизаторнууд 2200 гаран гектар талмайн шэнииһэ унагаагаад байна. Гектар бүриһөө дунда зэргээр 14 центнер таряа сохихо социалис уялгатай. Тэрэнээ бэелүүлхэнь дамжаггүй. Тиихэдэ гүрэндэ 4100 центнер таряа худалдаха түсэбтэй байгаа һаа, тэрэнээ 14 мянган центнертэ хүргэхэ зорилготой. Тиигэжэ колхозой таряашад, механизаторнууд гүрэндэ ороохо худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхэнь гээшэ.

Оройшоог болоожо байхада комбайнуудай хүнхинөөн тарялaн дээгүүр үдэшын һонорто сууряатан байгаа һэн. Энэмнай түгэсхэхы жэлэй таряа хуряалгын түлөө шанга тэмсэлэй үргэлжэлжэ байһанай гэршэ болоно бшуу.

Д. ГАРМАЕВ,
манай корр.
Загарайн аймаг.

СИЛОС ДАРАҺААР

Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо силос даралга үргэлжэлһөөр. Механизаторнууд Виктор Аюшиев, Александр Аюшиев, Кирилл Рябов гэгшэд «КС-2,6» түхэлэй комбайнаар силосэй ногоо сабшана. Тэдэнэр Далайтан газарта силос даража дүүргээд, Һүтэйн участогта ошобо.

А. НИМАЕВ.

ХАРТААБХА ХУРЯАНА

Эдэ үдэрнүүдтэ Ивалгын ...Х-гай үнинэй хартаабха-...н Иван Бояркинай даадаг ...еногой гэшүүд шэнэ урга-...аа хуряажа, туха сүлөө-...гүй ажаллана. Мүнөө заха-...гүй мэтэ хабтайһан хартааб-...хын поли дээрэ И. Бояркинай, В. Алексеевэй, С. Ов-...инниковай жолоододог ком-...байнуудай хартаабхын баян ...ургаса малтажа, үглөөнһөө ...үдэшын харанхы болотор та-...тарярягүй хүнхинэхэнь ...дуулдана. Комбайнһаа аса-...рагдаһан хартаабха тэрэ до-...роо пунктда асаржа, ...ехэ багаарнь илгаад, тэндэһээ автомашинада ашажа, гүрэндэ тушаана. Хартаабха илгаха пунктда мүнөө түмэр замай техникумэй студентнүүд ажаллана.

— Бүхыдөө 170 гектарай хартаабха хуряагдаха юм. Шэнэ ургасаяа гээлтэ хоролтогүйгөөр малтажа, гүрэндэ хартаабха тушааха, мүн үрэһэ хүрэнгэеэ хүсэд хүрэхөөр хааха түсэбөө сүм дүүргэхэбди, — гээд звеное хүтэлбэрилэгшэ Иван Ефимович Бояркин мэдүүлээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хартаабха хуряаха агрегадууд һубарина.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

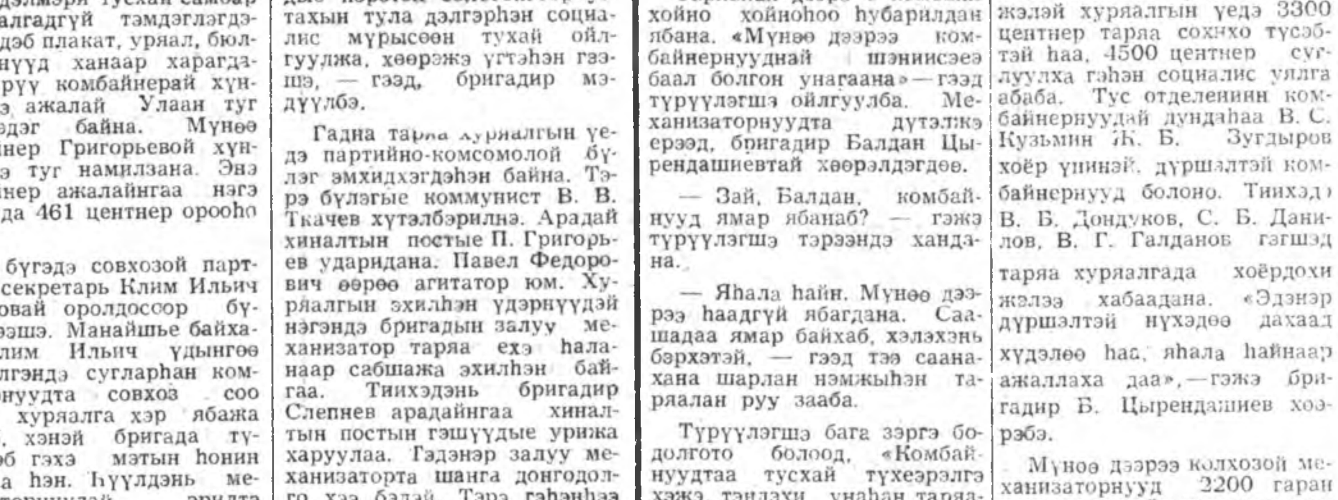

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ГЭР БАЙРЫН-КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН ПРЕДПРИЯТИ, ЭМХИНҮҮДЭЙ ҮЙЛЭДБЭРИИН УЧАСТОГУУДАЙ МАСТЕРНУУДЫЕ СССР-эй ОРДЕН БА МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түсэбтэ даабаринуудаа ба социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ үндэр амжалта туйлаһанайнь түлөө шагнаха:
БУРЯАДАЙ АССР

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Григорьева Августа Захаровнае — барилга-заһабарилгын республиканска трестын Кабанскын барилга-заһабарилгын участогай мастер.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Быков Михаил Мироновичые — трамвайн управлениин мастер. Улаан-Үдэ хото.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной августын 21.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-тэ АЖАҺУУДАГ ОЛОН ХҮҮГЭДТЭЙ ЭХЭНҮҮДТЭ «ЭХЭ-ГЕРОЙ» ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Арба ба арбанһаа дээшэ хүүгэдые түрэжэ, хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ **«Эхэ-герой»** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгожо, «Эхэ-герой» гэһэн орден ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй грамота барюулха:

БУРЯАДАЙ АССР-һээ:

Биликтуева Долсон Цыремпиловнада — Сэлэнгын аймагай Түхүм тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Мижитдоржиева Римма Сундуповнада — Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой колхозница.

Мындускина Елизавета Прокопьевнада — Кабанскын аймагай Хандала тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

Норбоева Цыбиксуда — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой хүдэлмэришэн.

Сандипова Долгоржап Батуевнада — Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Санжиева Норжимодо — Мухар-Шэбэрэй аймагай «Одон» совхозой хүдэлмэришэн.

Тулусонова Нина Соколовнада — Яруунын аймагай Нарһатын совхозой хүдэлмэришэн.

Урбанеева Доржима Гомбоцыреновнада — Зэдын аймагай Оёорой совхозой хүдэлмэришэн.

Цыбикова Зинаида Цыренжаповнада — Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Цырендоржиева Соёлма Шагдаровнада — Яруунын аймагай «Юбилейный» совхозой хүдэлмэришэн.

Цыренова Валентина Дугаровнада — Баргажанай аймагай Баянгол тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1975 оной августын 27.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй АРАДАЙ АРТИСТЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ Б. Б. ЯМПИЛОВТА ОЛГОХО ТУХАЙ

Совет хүгжэмэй искусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ аша габьятай байһанайнь түлөө **РСФСР-эй арадай артистын** хүндэтэ нэрэ зэргэ композитор **Ямпилов** Баудоржо Базаровичта олгохо.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1975 оной сентябриин 12.

ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛ ХУРДАН ТҮРГЭНӨӨР БЭЛЭДХЭХЭ

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээгээр, сентябриин 8-да оронойманай колхоз, совхозуудта 65,5 миллион гектарай таримал ба хээрын үбһэ ногоон сабшагдаһан байгаа. 41,9 миллион тонно үбһэн бэлэдхэгдээ. Энэнь түсэбэй 69 процент болоно.

Траншейнүүд ба башнинуудта 46,2 миллион тонно сенаж дарагдаа. Энэ хадаа түсэблэгдэһэн тэжээлэй дүрбэнэй гурбан хубиһаа ехэнь болоно. Россин Федерациин ажахынуудта актын ёһоор 19,3 миллион тонно үнэтэ тэжээл абтанхай. Украинын колхоз, совхозуудта энэ хүдэлмэри дүүрэхэ дүтэлөө. Үбэлжэлгын үедэ хэрэглэгдэхэ 10,6 миллион тонно сенаж эндэ бэлэдхэгдэнхэй. Нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо имэ тэжээл Узбекистанда, Казахстанда, Молдавида, Грузида болон бусад республиканууддта ехээр дарагданхай.

Колхоз, совхозууд һолоомо, михиинэ болон бусад бүдүүн тэжээл бэлэдхэжэ байһаар. 59,8 миллион тонно имэ тэжээл хуряажа абтанхай. Энэ хадаа түсэбэй 55 процентнь болоно. Шэмэтэ тэжээлээр амтаруулагдаһан, нарин нягтаар буйлуулагдаһан имэ тэжээл үбэлжэлгын үедэ адууһа малай рациондо һайн нэмэлтэ болохо байна. Узбекистанай ба Туркмениич таряашад эдэ тэжээлнүүдые бэлэдхэхэ даалгабаринуудаа үлүүлэн дүүргэнхэй.

Тэжээлэй корнеплодуул ба тэжээлэй бахчева ургамалнууд эдеэшэбэ. 1 миллион тонно имэ тэжээлые оронойманай колхоз, совхозууд бэлэдхэһэн байна. Түсэбэй ёһоор, 44 миллион үлүүтэй тонно бэлэдхэгдэхээр хараалагданхай.

65,3 миллион тонно силос дарагдаа. Энэ хадаа түсэбэй 28 процентнь болоно. 3,5 миллион тонно ногооной гурил бэлэдхэгдээ. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 900 мянган тонноор шахуу үлүү ехэ болоно.

(ТАСС).

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын жэлэй хүндэлэлдэ

МИНСК. (ТАСС). Гитлеровскэ фашизмтай тэмсэһэн жэлнүүдтэ совет эхэнэрнүүдэй дайшалхы болон ажалай баатаршалга харуулһан выставкэ сентябриин 12-то Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түүхын Белоруссиин гүрэнэй музейдэ нээгдэбэ. Выставкын экспозицинь эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэртэ зорюулагданхай.

СССР-эй Залуушуулай эмхинүүдэй комитедтэ уулзалга болобо

Сентябриин 12-то СССР-эй Залуушуулай эмхинүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ Г. И. Янаев Чилиин фашистнуудта эсэргүү залуушуулай организацинуудай нэгэдэмэл делегацитай уулзаһан байна. Энэ делегаци Советскэ Союзда СССР-эй Залуушуулай эмхинүүдэй комитедэй уряалаар ерээ юм. Энэ делегацида Чилиин коммунис залуушуулай, Чилиин социалис залуушуулай, революционно-радикальна залуушуулай, МАПУ гэжэ хүдэлмэришэн-таряашадай партиин залуушуулай түлөөлэгшэд оролсоно. Чилиин арад зонтой ба залуушуултай һаналаа нэгэдэлгые улам саашаданъ хүгжөөхэ асуудалнууд, тэрэшэлэн хоёр талые һонирхуулжа байһан уласхоорондын залуушуулай хүдэлөөнэй гол шухала зарим тэды асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Советскэ Союзда байха үедөө делегациин гэшүүд Украинын ССР-тэ ошохо, совет залуушуулай ажабайдалтай, ажал ябуулгатай танилсаха байна.

«КОСМОС-759» НИИДЭҺЭЭР

1975 оной сентябриин 12-то Советскэ Союзда Газарые тойрон ниидэдэг «Космос-759» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон табигдаһан байна.

Энээн дээрэ научна аппаратура тодхогдонхой. Энэ аппаратура замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ юм.

Аппаратура гэмгүй һайнаар хүдэлнэ. Залан ябуулха, тоолон тодорхойлхо түб хэмэл одонһоо абтаһан мэдээсэлнүүдые шэнжэлжэ байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: *тоосоон ба һунгалта*

СУГЛААНАЙ ҮҮРГЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛЭЭД...

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэ, мүн «Ярославска городской партийна организацида партийна суглаануудые үнгэргэдэг дүршэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай абаһан тогтоолые хүтэлбэри болгон, Яруунын совхозой нэгэдэхи отделениин партийна эхин организаци хамтаараа хүтэлбэрилгын ба коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын һургуули болохо коммунистнуудай суглаануудые улам дээшэлүүлхын тула һүүлэй үедэ горитой оролдого гаргажа байна.

Өөһэдынгөө хамтын суглаанууд дээрэ партийна организациингаа болон отделениингээ ажабайдалай эгээл шухала хэдэ хэдэн асуудалнуудые коммунистнууд зүбшэн хэлсэдэг байна. Үнгэрһэн тоосооной үедэ кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, малай үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ, социалис уялгануудые амжалтатайгаар дүүргэхэ талаар партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай болон бусад [illegible] коммунистнууд суглаан дээрэ хараха үзөө юм. Эдэ суглаанууд дээрэ хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха жэлэй, квартал, нарын түсэб хэр дүүргэгдэнэб, малай тэжээл хэр ашаглагдажа гаргагдажа байнаб, залуу мал ямараар түлжүүлгэдэнэб гэхэ мэтын үйлэдбэридэ хабаатай шухала асуудалнууд зүбшэгдөө. Отделениин үйлэдбэриин түсэб болон уялгануудай дүүргэлтэдэ коммунистнуудай үзүүлдэг үүргэ улам дээшэлүүлхэ, юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ хүн бүхэнэй абаһан уялгануудые ямараар дүүргэжэ байһан тухай [illegible] байха юм. Хүдөө ажахыдахи ямар нэгэн шухала кампаниин эхилхын урда тэрэ отделениин коллективэй үмэнэхи зорилгонуудые [illegible] партийна суглаан [illegible] байна.

Үе үе болоод ажал ябуулга тухайгаа партийна суглаан дээрэ коммунистнууд тоосоо баридаг гуримтай. Үнгэрһэн үедэ тараан ажалай бригадын бригадир Б. Ц. Батуев, отделениин зоотехник А. Ц. Гончиков гэгшэд ажал [illegible] тухайгаа коммунистнуудай урда тоосоон байха юм. Үйлэдбэриин [illegible] имэ тоосоо зүбшэн хэлсэхэ ушар ганса дутуу дундануудые элирхэйлхэ бэшэ, мүн хүдэлмэриин ябаса тухай бүхы коммунистнуудтаа мэдээсэжэ байха, саашадаа ямар зорилгонууд шиидхэгдэхэ ёһотой байһые тодорхойлхо ушартай болоно бшуу.

Энэ партийна суглаануудые һайн бэлэдхэлтэйгээр [illegible] анхарал хандуулагдана. Энэ талаар партийна организаци өөрын дүй дүршэлтэй болонхой. Боложо дүүрэһэн суглаанай эсэстэ удаадахи суглаа зарлаха болзор, зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудал хамтаараа зүбшэжэ тодорхойлдог юм. Мүн суглаан дээрэ элидхэл хэхэ хүн баталагдадаг байна. Тиигэжэ удаадахи суглаан дээрэ элидхэлшэ болохоор томилогдоһон коммунист эртэнһээ тэрээндээ бэлдэжэ эхилдэг. Иимэ хэмжээнэй ашаар партийна суглаан тогтоогдоһон болзортоо, коммунистнуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар боложо үнгэрнэ, тодорхой тогтоол абтана. Ээлжээтэ суглаанай нээгдэһэн дары эгээл түрүүлэн урда болоһон суглаанай шиидхэбэринүүдэй ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тушаа мэдээсэл хэгдэдэг юм.

Суглаанууд гол түлэб һарын түрүүшын хахадта болоно. Юуб гэхэдэ, һарын һүүл багаар совхозой, аймагай түбтэ элдэб хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэдэг гээшэ.

Энэ партийна организаци 15 коммунистнуудһаа бүридэнэ. Эдэмнай отделениин бүхы хүдэлмэришэдэй 12 процентнь болоно. Ушар чинэһээ зарим ушарта нээмэл гү, али партийно-комсомольско суглаа зарладаг. Тиигэжэ үйлэдбэридэ хабаатай асуудал зүбшэхэ хэрэгтэ эдэбхитэд олоор хабаадуулагдана бшуу.

Отделениингээ нийтын ажабайдалые болон үйлэдбэриин хэрэгүүдые ударидан хүтэлбэрилхэ уялгата үүргэеэ коммунистнууд шадамараар, нийтын хүсэ элсүүлэн бэелүүлхые оролдоно. Иимэ гуримтайгаар зарлагдаһан суглаанууд залуушуулые хүмүүжүүлхэ хүсэн, партиин зэргэдэ тэдэниие абахаар бэлдэхэ шухала шатань боложо үгэнэ. Гадна партиiнабэшэ эдэбхитэд коммунистнуудай нээмэл суглаанда хабаадалсахадаа, өөһэдын гөө һанамжа дурадхалнуудые оруулдаг, шүүмжэлхы ажаглалтануудые хэдэг байна. Жэшээнь, байгша оной нэгэдэхи кварталай һү һааха, гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабариин дүүргэгдэхэнь бэрхэтэй байдалда ороод байгаа. Иихэлээрнь энэ асуудал зүбшэн хэлсэхын тула партийна нээмэл суглаан зорюута зарлагдаа һэн. Һү һаалгые ехэ болгохо зорилгоор һаалишадай, үхэршэдэй дунда эмхидхэлэй ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха, фермэнүүд дээрэ шалгалтын һаалга үнгэргэхэ, һү ехэтэй үнеэдые илгажа, һайнаар эдеэлүүлхэ, һүнэй тоһолигые дээшэлүүлхэ, малай харууһа һайжаруулха гэхэшэлэн эрилтэ отделениин зоовет-мэргэжэлтэдтэ табигдаа һэн. Тэрэнь суглаанай тогтоол соо тодорхойгоор бэшэгдээ бэлэй. Партийна организациин зүгһөө эрид шууд хэмжээнүүдэй саг соогоо абтаһанай ашаар энэ отделени жэлэй түрүүшын хахадта һү һааха түсэбөө дүүргэжэ шадаһан юм.

«Тамбовско областиин партийна организацида шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгын ямараар хэгдэдэг байһан тухай» КПСС-эй ЦК-гай абаһан тогтоол отделениин партийна организациин ажабайдалда ехэ нүлөө үзүүлээ. Тус тогтоол дотор табигдаһан заабаринуудые бэелүүлхэ зорилго тодорхойлхын тула тусгаар суглаан болоо һэн. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые дэлгэрүүлхэ, элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые эрид шууд усадхаха асуудалнууд тушаа коммунистнууд һанамжаяа хэлэһэн байгаа.

КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые коммунистнуудай ямараар дүүргэдэг тухай, тэрэшэлэн партийна болон ажалай журам улам бэхижүүлхэ тухай асуудалнууд хирэ-хирэ болоод мүн лэ олоной зүбшэлгэдэ табигдадаг байна. Жэшээнь, энэ жэлэй эхеэр ахалагша хонишон коммунист Ц. Д. Бадмаев түл абалгын түлэг үедэ архидаһан, журам муутай байһанайнгаа түлөө партийна суглаан дээрэ үгэ бариха баатай болоо һэн. Тэрээнһээ хойшо энэ нүхэр бэеэ һайнаар абажа ябадаг болоо, ажалаашье гуримшуулаа. Тэрэшэлэн ахалагша үхэршэн коммунист В. Цыренжапов мүн лэ архидадаг, дааһан хэрэгтээ харюусалгагүйгөөр хандадагайнгаа түлөө суглаан дээрэ шангаар шүүмжэлүүлээ. Тэрэ энэ шүүмжэлэлһээ зүб тобшолол хэжэ, коммунист хүнэй ёһо заншалда таарахагүй ябадал гаргахаяа болинхой.

Дээрэ хэлэгдэһэн жэшээнүүд дээрэһээ хаража үзэхэдэ, һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэһэн партийна суглаан хадаа коммунистнуудай болон бүхы ажалшадай ажабайдалда, ажал хэрэгтэ ашатай нүлөө үзүүлнэ, хамтын хүтэлбэрилэгшэ, коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ һургуули боложо шадана гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Зүгөөр партийна суглаанай үүргые улам дээшэлүүлхын тулада тэндэ абтаһан шиидхэбэринүүдые хүсэдэнь хүргэхын тула һайн хиналта бэелүүлхэ шухала ааб даа. Дүүргэлтын ябасые тэмдэглэжэ байха тусгаар журнал эндэ бии болгогдонхой. Энэ журнал дээрэ коммунистнуудай хэлэһэн шүүмжэлхы ажаглалтанууд, дурадхалнууд, шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зорилгоор абаһан хэмжээ ябуулганууд, суглаанда байлсаһан коммунистнуудай нэрэнүүд бэшээтэй байдаг.

Тобшолон хэлэхэдэ, Хорго нютагай коммунистнуудай суглаанууд ехэ бэлэдхэлтэйгээр, яһала эмхитэйгээр үнгэргэгдэжэ, отделениин үйлэдбэриин хэрэгтэ, нийтын ажабайдалда һайн нүлөө үзүүлнэ. Энээн тухай һая үнгэргэгдэһэн партийна тоосоото һунгалтын суглаан дээрэшье хөөрэлдөөн болоо. Эндэ нэгэшье һара алгадгүйгөөр партийна суглаан заагдаһан болзор соогоо үнгэргэгдэдэг байгаа. Коммунистнуудай эдэбхи эрмэлзэлшье улам хүгжэнэ. Тоосоото һунгалтын суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн Г. А. Букина, Р. Н. Раднаев, И. И. Силаев болон бусад партийна эхин организациин хүдэлмэридэ ушардаг зарим дутуу дундануудые зааха зуураа, үнгэрһэн тоосоото үедэ тэрэнэй бэелүүлһэн ашатуһатай хүдэлмэрииие онсолон тэмдэглээ. Отделениин коллективэй түрүү хүсэн байха үүргэеэ улам дээшэлүүлхэ гүйсэд найдамтайгаар эндэхи коммунистнууд дүй дүршэлтэй партийна хүтэлбэрилэгшэ Ц. Э. Дамбаевые дахинаа партбюрогой секретаряар һунгаһан байна.

Ж. ЦЫДЫПОВ,
«Улаан туяа» газетын редакторай орлогшо.
Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

Яруунын аймаг.

Загарайн аймагай Онохойн совхозой суута [...] шодой нэгэн — Апент Ермолаевич Потемкин [...] бүри нооһо хайшалжа тушааха даабаряа үлүү [...] дүүргэдэг юм. Эдэ үдэрнүүдтэ А. Потемкин [...] хонидоо таргалуулжа, искусственна аргаар [...] жүүлжэ эхилээд байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон А. Потемкин.

Ц. ЦЫРЕНЖАПО[...]
фото.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

БАУНТА

КПСС-эй райкомой гэшүүд, аймагай ажахынууд болон үйлэдбэриин коллективүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, партийна организацинуудай секретарьнар партиин райкомой ээлжээтэ — наймадахи пленум үнгэргэхөөр сугларба.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь К. Д. Лубсандоржиев аймагай предприятинуудта, совхозуудта алмалта, арьбалалта туйлаха гуримай хэр зэргэ сахигдажа байһан тухай дэлгэрэнгы элидхэл хэбэ. Аймагай түрүү предприятинууд болохо, Цыпиканай приискэ, алта олзоборилдог Маловска участок, Багдаринай экспедици үнгэрһэн үедэ арьбалалта, алмалта туйлаха талаар горитой амжалтатай гэжэ элидхэл дотор тэмдэглэгдэһэн байна.

Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн Маловска үйлэдбэриин управлениин партийна организациин секретарь П. А. Карелов, Джилиндын совхозой директор Н. Ш. Цыренов болон бусад хамтадаа арбаад хүн үгэ хэлэхэдээ, ажахынуудта, предприятинуудта арьбалалта, алмалта туйлаха хэрэгтэ ушардаг дутуу дундануудые ойрын сагта усадхажа, совхоз, предприяти бүхэнэй экономикые улам һайжаруулхын тула оролдохо уялгатай байһанаа мэдүүлээ.

А. ЦЫРЕНОВ.

МУХАР-ШЭБЭР

«КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тулада аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал һая боложо дүүрэһэн КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой пленум зүбшэн хэлсэбэ. Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Г. М. Конев тус асуудалаар дэлгэрэнгы элидхэл хэһэн байна.

«Искра» колхозой партийна организациин секретарь А. П. Мальцев, «Эрдэм» совхозой парткомой секретарь А .С. Доржиев, Суулгын совхозой директор Д.Б. Жамсаранов, «Одон» совхозой директор Д. Д. Тушинов, ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь И. М. Кравцов, «Бурятмежколхозстрой» трестын ПМК-гай начальник С. Г. Реленский болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэндэ хабаадалсаба.

Эдэнэр ажахынууд болон предприятинуудтань КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой гараһанһаа хойшо юунэй хэгдэжэ байһан тухай тобшохоноор хөөрэхэдөө, саашанхи зорилгонууд тухайгаа баһал хэлэһэн байха юм. Партиин ээлжээтэ съезд хадаа түүхэтэ удха шанартай үйлэ хэрэг болоно гэжэ үгэ хэлэгшэд нэгэн дуугаар мэдүүлбэ.

Пленумдэ хабаадалсагшад аймагай партийна организациин ээлжээтэ XXIII конференци зарлаха болзор тухай зүбшэбэ. Байгша оной октябриин 24-дэ конференци үнгэргэгдэхөөр хараалагдаба.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

БҮЛЭГ БҮХЭН ХАРЮУСАЛГАТАЙ

Ленинэй орденто Борьёогой совхозой партком хабарай тарилгын, үбһэ, таряа хурялгын үедэ, мүн үйлэдбэриин участок бүхэндэ саг зуурын болон саг үргэлжын партийна бүлэгүүдые эмхидхэдэг дүршэлтэй юм. Залуушуулые һурган хүмүүжүүлхэ хүдэлөөндэ аймаг доторoo түрүүлэн эхи табиһан энэ совхозой коммунистнууд залуу үетэниие дахуулан ябажа, ажалда шуналтайгаар һургаха, дааһан хэрэгтээ коммунис ёһоор хандадаг байхаар хүмүүжүүлхэ гэһэн шухала зорилго урдаа табина. Малшадай, илангаяа хонишодой дунда иимэ үүсхэл гаргаһан коммунист, Социалис Ажалай Герой Гасарун Лубсанович Рабдаевай үүсхэл үргэнөөр дэмжэгдэһэн, һайн дүн харуулһаншье байна.

Мүнөө совхозой тракторно-тараан ажалай бригаданuудта мүн лэ иимэ хүдэлөөн эхилэнхэй. Залуу механизаторнуудые һурган хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри партийна бүлэгүүд эрхилнэ. Жэшээлбэл, мүнөө таряа хурялга дээрэ эмхидхэгдэһэн партийна бүлэг 5 коммунистнууд, 8 комсомолшуудһаа бүридэнэ. Үнгэрһэн хабарай тарилгын, техникэ заһабарилгын үедэ иимэ бүлэгые толгойлһон үнинэй механизатор, коммунист А. А. Метелкин энэ бүлэгые хүтэлбэрилнэ. Коммунистнууд Владимир Чагдуров, Яков Власов, Владимир Акатов гэгшэд хурялгын шанар сахиха, техникэеэ һайнаар харууһалха, түлишэ болон тоһодохо зүйлнүүдые гамтайгаар гаргашалха, комбайнуудһаа ороһоной тоог уруу таряа зөөгшэдэй хүдэлмэриие шалгаха хэрэг хиналта дороо абанхай. Тэрэшэлэн ажалай журам бэхижүүлхэ, элдэб усал аюулһаа һэргылхэ, мүрысөөнэй дүн согсолхо гэхэ мэтын уялгануудые хоорондоо хубаажа абанхай. Эдэ нүхэд өөһэдынгөө хажууда комсомолшууд болон партийнабэшэ хоёр, гурбан залуушуулые хүдэлгэнэ.

Таряа хуряалга дээрэ ябажа байгаа 20 гаран комбайнуудта, таряа зөөдэг 10 гаран автомашинануудта хүдэлдэг, тэдэниие хангадаг хүнүүдэй хүдэлмэриие партийна бүлэг хинахынгаа хажуугаар, бэрхэшээлтэй сагай ушараа хада эрхэ бэшэ туһалдаг байна. Һая Улаан-Үдын ПАП-2-hoo ерэһэн ЗИЛ-130 түхэлэй автомобильнууд тус бүридөө хойноо шэрэхэ тэргэтэй аад, тэдэнээ орхижорхёод, комбайнуудһаа ороохо шэрэлгые һаатуулха тухайда хүргөөд байгаа.

Таряа амяарлан хадалга дээрэ хүдэлжэ байгаа 11 жаткын машинистнарай дунда гурбан коммунистнуудһаа, дүрбэн комсомолшуудһаа бүридэһэн партийно-комсомольско бүлэг механизатор А. Тугариновай хүтэлбэри доро хүдэлнэ. Эндэ мүн лэ таряа хадалгые түргэнөөр, һайн шанартайгаар дүүргэхэ, ажалай журам сахиха гэхэ мэтын асуудалнуудта анхаралаа онсо хандуулна.

Силос, сенаж даралга дээрэ коммунист нүхэр Е. Белых гэгшын хүтэлбэри доро партийна бүлэг хүдэлнэ. Тэрэ бүлэг тэжээл бэлэдхэлгын эхинһээ хойшо силос даралгын шанар һайжаруулхын, харгыда ногоо гээхэгүйн тула, мүн бусад хэмжээнүүдые абаха эрилтэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй, мүн эндэ ажаллажа байгшадай үмэнэ табяа һэн.

Совхозой партийна комитедэй гэшүүд партийна бүлэгүүдэй ажал ябуулгада ходо туһалалсана. Партийна бүлэгүүд арадай хиналтын пост болон бүлэгүүдэй хүдэлмэриие шалгана.

Энэ жэлэй баян ургасые зааханшье хороолтодо оруулангүй суглуулжа, гүрэндөө 80 мянган центнер ороохо тушааха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялгаяа бэелүүлхэ хэрэгтэ шадаал һаа ехээр хубитаяа оруулалсаха гэжэ ажахын коммунист бүхэн эрмэлзэн ажаллажа байна.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

Зэдын аймаг.

СОВЕТ СТАНДАРТИЗАЦИИН 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЭРХИМ ШАНАРАЙ ЭХИН — СТАНДАРТЬ[...]

Совет стандартизацини бии болоһонhoo хойшо сентябриин 15-да 50 жэл гүйсэхэнь. Энэ ой манай орон дотор үргэнөөр тэмдэглэгдэжэ байна. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта һайн үрэ дүн туйлаха хэрэгтэ стандартизациин дүүргэһэн үүргэ ехэ юм.

Арадай Комиссариадуудай Совет Ажалай болон Оборонын соведэй дэргэдэ Стандартизациин комитет байгуулха тухай дүрим 1925 оной сентябриин 15-да баталан абаһан байна. СССР-эй бүхы захиргаануудай хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ, элдэб материал болон зүйлнүүдэй стандарт зохёон батална, хуулита болгохо ба дурадхаха хэрэг энэ комитедтэ даалгагдаһан юм. Хүдэлмэришэн-таряашадай инспекциин түрүүшын Арадай комиссараар В. В. Куйбышев томилогдоһон, хожомынь Г. М. Кржижановский томилогдоһон байгаа.

Стандартизациин түрүүшын жэлнүүдтэ тэрэнэй эмхидхэлэй үндэһэ һуури байгуулагдаа, методическа, правовой, экономическа ба терминологическа асуудалнууд харагдажа үзэгдөө. Тиигэжэ стандарт, техническэ хиналта шалгалга, продукциин шанар, технологическа гурим гэхэ мэтэ ойлгосо бии болоо һэн.

Стандартизациин эмхидхэлэй үндэһэ һуури удаа дараалан байгуулагдаа. Түрүүшын жэлнүүдтэ 350 стандарт зохёогдоһон, тэдэнэй 300 шахууень комитедээр баталан абтаһан түүхэтэй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ стандартизаци ехэ үүргэ дүүргээ. Дайнда хэрэгтэй продукци бүтээн гаргаха хэрэгтэ нүлөөлхэһөө гадна, металл, машина болон бусад зүйлнүүдые шэнээр бүтээхэ хэрэг һэргээхэ асуудал шиидхэһэн байна. Иимэ продукци бүтээжэ эхилхэдээ, ганса дайнай үедэ тэрэниие хэрэглэхэ арга боломжо харагдаа бэшэ. Дайнай дүүрэһэн хойно продукци ямар аргаар хубилгаха, амгалан байдалда хэрэглэхэ арга боломжонууд тодорхойлогдоһон байна.

Дайнай һүүлээрхи жэлнүүдтэ стандартизациин комитет хэды дахин шэнээр байгуулагдаа, шэнэ зорилго урдань табигдаа. Наймадахи табан жэлэй үедэ (1965 — 1970 онууд) стандартизаци ехээр хубилгагдаһан юм. Стандартизациин хүдэлмэри һайжаруулха тухай тогтоолнууд батлан абтаа. Энээнэй үндэһэ һуури дээрэ стандартнуудай хэрэг һайжаруулагдаһан, хүгжөөгдэһэн байна.

Түсэб зохёолгые гуримшуулха, нэгэ ёһоор зохёохо, стандартнуудые хэблэн гаргаха, нэбтэрүүлхэ, тэдэнэй хэр сахигдадаг, нэбтэрүүлэгдэдэг байһые шалгаха тусхай дүрим дэлхэй дээрэ түрүүшынхеэ баталан абтаһан юм. Тиихэтэй хамта стандартизациин органууд болон албатаниие олошоруулха хэмжээн хараалагдаа һэн. 1970 ондо орон доторнай 400 түб болон баазова организацинууд, гүрэнэй хиналта хэхэ республиканууудай 15, томо промышленна түбүүдтэ 249 лаборатори бии байгаа. Научно-шэнжэлгын эдэ организацинуудай хүдэлмэри ашаг үрэтэй байба.

Стандартизациин болон продукциин шанар һайжаруулха научно-шэнжэлгын асуудал шиидхэхэ талаар наймадахи табан жэлдэ түрүүшын алхам хэгдэжэ эхилээ. Теоретическэ, методическэ шэнжэлгэ хэһэнэй ашаар нэгэ гурим тогтоогдоһон. Жэшээлхэдэ, конструкторска, технологическа документаци бэлдэхэ, материал болон техникэ хамгаалха нэгэ гурим бии болгогдоһон юм. Мүн стандартнуудай шанар һайжаруулагдаа.

Гадна орон дотор бүтээгдэдэг продукци гүрэнэй зүгһөө хинаха, аттестаци хэхэ гурим тогтоогдоһон байна. Энэ гурим түргэнөөр хүгжөөгдөө.

Юһэдэхи табан жэлэй эхинһээ стандартизаци улам хүгжэжэ байһаар. Бэлэн болгогдоһон продукци, түүхэй эд болон хэрэгсэлнүүд түхеэрэлгэ ба инструментнүүд ямар байха ёһотойб, ямар болзор соо шалгагдахаб гэхэ мэтэ эрилтэ стандартаар табигдана.

Стандартизациин органууд хубилгагдаа. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Стандартнууд, тоололгын болон хэмжэлгын приборнуудай комитет СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Стандартнуудай гүрэнэй комитет болгон хубилгагдаа. Стандартизациин научно-шэнжэлгын бааза хүгжөөгдэжэ байна. СССР-эй Госстандартын республиканска 15 управлени, мүн республиканска хэдэн түб эмхидхэгдэнхэй. Гүрэнэй хиналтын территориальна нютагай 405 организаци тоологдоно. Гүрэнэй мэдээсэлэй тоололгын түб бии болгогдоо. Тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ СССР-эй Госстандартын автомат мэдээсэлэй-гуримшуулгын түб эмхидхэгдээ.

Энэ табан жэлдэ гүрэнэй 5 мянган шахуу шэнэ стандарт зохёогдоһон байна. Тиихэтэй хамта мүнөө хэрэглэгдэжэ байгаа стандартнуудые хубилгаха, шэнэдхэхэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Мүн стандартизаци хүгжөөлгэ түсэблэгдэдэг болоо. Юһэдэхи табан жэлдэ стандартизациин хүдэлмэри СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй табан жэлэй түсэб дотор түрүүшынхеэ тусхай хэһэг болгон оруулагдаһан юм.

Продукциин шанар хинаха, һайжаруулха хэрэгые хүтэлбэрилгэ хүгжөөгдэжэ эхилээ. Продукци бүтээн гаргалгые эхинһээ абаад — проект, чертеж зохёолгоһоо, материал, хэрэгсэлнүүдые бэлдэлгэһээ болоод үйлэдбэрилгын үедэ, тэрэниие ашаглалгын үе хүрэтэр хинан шалгалга эмхидхэгдэнэ. Промышленна продукци хинан шалгаха, аттестаци хэхэ гурим хүгжөөгдэжэ байһаар. 1975 оной июлиин 1-нэй байдалаар 25 мянган зүйлэй продукцида эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг олгогдоһон байна.

СССР-эй Госстандарт Экономическа харилсаа холбооной Соведэй дэргэдэ бага бэшэ хүдэлмэри хэдэг болоо. Энэ Соведтэ хабаадалга бусад гүрэнүүдэй дүршэл халан абалсаха арга олгоно.

Ерэхэ арбадахи табан жэл шанар һайжаруулха, ашаг үрэ дээшэлүүлхэ табан жэл болохо юм. Энэ хэрэгтэ стандартизациин албан ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Республикымнай предприятинууд стандарт сахиха, үйлэдбэреэ метрологическа талаар хангаха, продукциингаа шанар һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна. Республикымнай 3 томо предприяти эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэгтэ хүртэһэн хэдэн түхэлэй продукци арадай ажахыда үгэнэ. «Электромашина» заводой электродвигательнүүд шалгалта гаража, дээдэ шанарай сэглэлтэдэ хүртэнхэй. 11 түхэлэй электродвигательнүүдтэ эрхим шанарай Гүрэнэй тэмдэг олгогдоһон юм.

СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ «Тепл[...] заводой коллектив [...] туйланхай. 7 түхэлэй [...] реле приборнууд [...] тэмдэгтэ хүртөө. Пр[...] тээлгын заводой [...] «Агидель» гэжэ эле[...] вэ мүн лэ иимэ т[...] юм. Авиазаводой [...] арад зоной эрилтэ [...] хэрэглэлэй зүйлнүүд[...] тээхэ гэжэ анхарна.

Барилгын ин[...] предприятинуудай [...] Тимлюйн цементын [...] портланд цементд[...] тэмдэг олгогдонхой [...] Гүрэнэй хиналта [...] хэ лабораториин хү[...] һүүлэй үедэ үрг[...] һайжаруулагдаа. Ст[...] нуудые сахиха, нэбт[...] талаар хэгдэдэг хү[...] хоёр дахин, прибор[...] шалгаха хэрэг 1.5 да[...] болоо. Хэрбээ 1971 [...] республикымнай пре[...] нуудта стандартизац[...] албан бии һаа, мүнө[...] бан тоологдоно. 136 [...] приятинуудта станд[...] циин түлөө харюусал[...] дэлмэрилэгшэд бии б[...]

Промышленна пре[...] ти, министерство, за[...] нуудай коллективүүд [...] нэй стандартизациин [...] лэй ой тэмдэглэхэ [...] энэ хүдэлмэри улам с[...] һайжаруулха, станд[...] циин алба, техническэ [...] тын таһагуудые бэхи[...] талаар ехэ хүдэлмэри [...] гэжэ хараална. Эдэ б[...] ашаар продукциин [...] улам һайжаруулагдах[...]

А. ЮНИЦК[...]
гүрэнэй хина[...]
Буряадай лаборатор[...]
ахалагша ин[...]

ҮРЭЖҮҮЛГЭ АМЖАЛТАТАЙГААР ҮНГЭРГЭЕ

Таряа хуряалгын хажуугаар хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ шухала хүдэлмэри эхилбэ гээшэ. Эндэшье өөһэдын мүрысөөн дэлгэрдэг, социалис уялганууд абтадаг юм. Нёдондо жэл искусственна үрэжүүлгэ эмхитэй һайнаар, саг болзор соонь үнгэргэһэнэй ашаар туршалга-һуралсалай «Байкал» ажахы, «Маяк» колхоз дунда зэргээр 100 эхэ хонин бүриһөө 95—100 хурьга абажа шадаһан байна. Тиихэдэ «Байкал» ажахын хонишод Ц-Д. Нимбуев, И. Иванов, Б. Цыренов гэгшэд бүришье олон хурьга абаа һэн. «Маяк» колхозой хонишод Г. В. Максимов Е. М. Соколов хоёр 100 эхэ хонин бүриһөө тус тустаа 105, 102 хурьга абаа. Улаан-Үдын аймагай хонишодой 13 бригада зуунһаа зуу гаран хурьгадые тэнжээжэ, эхэһээнь таһалтарнь гарзагүйгөөр харууһалаа. Иимэ амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, тус ажахынууд хонин ажалые зүбөөр эрхилдэг, шэнэ арга боломжонуудые хэрэглэдэг, шанартай һайн тэжээлээр хангадаг ба искусственна үрэжүүлгэ гээшые зоотехническэ эрилтын ёһоор үнгэргэдэг байна.

Гэхэтэй хамта, зарим ажахынууд, тэрэ тоодо «Заветы Ильича» совхоз зуун эхэ хонин бүриһөө 63, «Авангард» колхоз 71 хурьга абаа. Энэнь искусственна үрэжүүлгэ хайша хэрэг, һаланаар үнгэргэһэнһөө болоо. Мүнөөшье жэл тэрэл хэбээрээ эхилээ. «Заветы Ильича» совхозой дүрбэн отарада хусын хүрэнгэ асаргаданагүй. Ушар юуб гэхэдэ, племенной предприятиһаа хүрэнгэ хоёр дахин асаржа ерэхэдэнь, пунктшье бэлэн бэшэ, техник-үрэжүүлэгшэ үгы байгаа ха юм. Харин «Авангард» колхоз племенной предприятиин дурадхаһан хусануудһаа таһа арсаа. «Дружба» колхоздо хонидые үрэжүүлгэ жэлһээ жэлдэ муугаар үнгэргэгдэнэ. Энэ жэлдэ томодхогдоһон хоёр пункт хүдэлхэ ёһотой аад, нэгэниинь арай гэжэ бэлэн болгогдоо. Хоёрдохи пунктаяа дүтэ нааша хонидойш үгы, тэдэниие адуулха бэлшээришьегүй газарта бариһан байна. Энэ хадаа гансал өөрэдыгөө мэхэлһэн ябадал болоно гээшэ. Эдэ мэтын дутуу дундануудые усадхахын тула нэн түрүүн юун хэгдэхэ ёһотойб гэхэдэ, хонидые үрэжүүлхын тула класснa бэшэ хусануудые хэрэглэхынь огто хорихо, техник-үрэжүүлэгшэдые тусгаар бэлдэхэ, пунктнуудые зоотехническэ эрилтын ёһоор түхеэрхэ болоно. Хони үрэжүүлгын халуун хаһын үедэ үрэжүүлэгшэдтэ туһалха хүдэлмэришэд хэрэгтэй. Тиимэ зоной үгыдэ үрэжүүлгэ уняагайрдаг байна.

Энэ жэлдэ хусанууд хаанашье хомор байха. Юуб гэхэдэ, олон хуса хаядабарита үбшөөр үбдөө, хүгшэрөө, харин залуу хусанууд һайн классай боложо үрдеэдүй. Тиимэһээ хуса бүхэниие зүбөөр, шадамараар хэрэглэхэ гээшэ үрэжүүлэгшэ бүхэнэй гол уялга болоно. Эдэ бүгэдэһөө мүнөө жэлэй үрэжүүлгын шанар ехэтэ дулдыдаха байна. Тиимэһээ үрэжүүлгэ амжалтатайгаар үнгэргэхын тула дээрэ дурдагдаһан дутуу дундануудта зоотехник бүхэн анхаралаа хандуулха ёһотой.

И. БОЧКАРЕВ,
зоотехник.

Улаан-Үдын аймаг.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

Энэ зураг дээрэ Польшын бүд нэхэдэг «Пшиязнь» (Заверце хото) гэжэ предприятиин залуу хүдэлмэришэн Тереза Бабулевичые харанат. Энэ фабрика СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хани харилсаанай жэшээ болодог. Тэрэниие ПНР ба ГДР-эй барилгашад бодхоогоо. Эндэ болбосоруулагдадаг гол түүхэй эдынь болохо хлопок Советскэ Союзһаа эльгээгдэдэг байна. ЦАФ-ТАСС-ай фото.

ХАРИЛСАН ТУҺАЛАЛСАҺАНАЙ ҮНДЭҺӨӨР

СОФИ. Болгариин Карлово хотодохи тракторай завод совет проектээр баригдаа. Тусхай мэргэжэлээр ба хамжаалан хүдэлмэрилхэ тухай хэлсээнтэй зохилдуулан, тракторнуудай шухала хэдэн узелнууд СССР-һээ Карловада асарагдана. Энэ завод ехэнхи продукцияа Советскэ Союзда эльгээдэг юм. Харин Болгари тэрэнэйнгээ орондо «Беларусь» түхэлэй 5 мянга шахуу трактор жэл бүри абана.

ПОЛИНУУД УҺАЛАГДАДАГ БОЛОБО

БУХАРЕСТ. Румынидахи эгээн ехэ Мостиштын уһалалгын түхеэрэлгэнүүдэй түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оробо. Энээгээр 20 мянган гектар газар уһалагдаха юм. Барилгын дүүрэхэдэнь, энэ районой 200 мянган гектар газар уһалагдадаг болохо.

1976 ОНОЙ ТҮСЭБӨӨР

ГАВАНА,. Кубын Компартиин болохоёо байгаа түрүүшын съездые — ороной ажабайдалдахи ехэ удха шанартай ябуулгые Кубын ажалшад үйлэдбэриин ехэ амжалтануудтайгаар угтажа байна. Гаванадахи «Кубана де Бронсе» гэжэ фабрикын коллектив байгша онойнгоо үйлэдбэриин түсэбые горитойгоор үлүүлэн дүүргээ. Предприятиин хүдэлмэрилэгшэд ерэхэ жэлэй — 1976 оной тоосоогоор хүд[...]рилжэ байна.

ЗУУН ЖЭЛЭЙ ТУРШ[...] ХЭБЛЭГДЭЖЭ БАЙҺ[...] СЛОВАРЬ

БЕЛГРАД. Зуу гара[...]лэй туршада бэлдэгдэжэ[...]лэгдэжэ байгаа сербо-х[...] хэлэнэй академическэ [...] словарь зохёогдожо дү[...] Наукануудай ба искусс[...] академиин Загребтэ х[...] гаргадаг, ороной түүх[...] эгээн ехэ словариин [...]шын, 23-дахи том о[...] үдэрнүүдтэ барлагдан [...]хань.

ИИМЭ СААДУУД УР[...] ТЭЭНЬ БАЙГААГ[...]

УЛААН-БААТАР. [...]тон хуурай уларилтай [...]зарта анха түрүүшынх[...]таническа саад эмхид[...]хэнь. Монгол ороной ни[...] шадархи 32 гектар т[...] тэрэ саад ээлхэ юм. [...]ниие талын шанга һалх[...] хамгаалхын тула элдэ[...]додые зурууд-зуруудаа [...] һуулгаха гэжэ шиидх[...] Хоёр мянга үлүүтэй мо[...] шэнэһэн, нарһан, хаш[...] мүнөөдөө асарагдаад [...]

Улаан-Баатарай бота[...]ска саад ботаникада ех[...]ха шанартай байхань [...] Монгол ороной селекц[...]нүүд МНР-эй өөрсэ у[...]да таараха үрэ жэмэст[...] ба бусад янзын модод[...]нэ сортнуудые бии бол[...] хүдэлмэреэ улам үргэд[...] аргатай болохонь.

МҮНӨӨДЭР—ТАНКИСТЫН ҮДЭР

КПСС-эй XXV съездэдэ манай байһан политическэ ехэ дэбжэлтын бүхы байдалда совет хүнүүд дүүрэн омог баяртайгаар угтаха байна.

Бүхы совет сэрэгшэд шэнэ танкистнууд Европодо манай байдал, харилсаа хангаха зүблөөнэй дүнгүүдые нэгэн һанаагаар амаршалаа. Коммунис партиин гадаадын ба дотоодын ленинскэ политикые, КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдые, тэрэнэй хараалһан хүгжэлтын программые [illegible]татайгаар бэелүүлхэ [illegible] партиин Центральна [illegible]тедэй эрхилдэг эсэшэ сусашагүй ажал ябуулгые хэлбэрюулэгүйгөөр дэмжэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Танкистнуудай үдэр — бүгэдэ арадай һайндэр, танкова сэрэгэй ба хуягламал хүсэтэ машина байгуулагшадай туйлалтануудые харалгын үдэр мүн. Манай танкова сэрэг дайшалхы алдарта түүхэтэй. Тиигэшье hаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда танкистнууд ехэ габьяа туйлаа һэн. Москва шадар болоһон тулалдаанда сэхэ хабаадалсаһан намда тэрэ 1941 оной хатуу шэрүүн намар һанагдаадхина. Юрэнхы сэрэгэй соединенинүүдтэй хамта танкистнууд Москва шадар эрхим шэн габьяа, дайшалхы мэргэжэл шадабари харуулаа һэн. Эндэ манай 30 гаран танкова бригаданууд ба тусхай хэдэн батальонууд дайсантай тулалдаhан юм. Манай танкистнуудай харуулhан баатаршалгын юрэл нэгэ жэшээ дурдаhуу. Октябриин 6-да Мценск шадар болоhон ганса байлдаанда танкын командир, комсомолец Иван Любушкин дайсанай 9 танк бута сохёо һэн. Тэрэ Советскэ Союзай Герой болоо. Москва шадар болоhон тулалдаанай үедэ танкова взводой командир, комсомолец Дмитрий Лавриненко дайсанай 30 гаран дайшалхы машинануудые буудажа галдаа.

ЭХЭ ОРОНОЙМНАЙ ХУЯГТА ХАМГААЛАГША

Советскэ Союзай хоёр дахин Герой, армиин генерал Д. Д. ЛЕЛЮШЕНКО

Эдэ бүхы баатаршалгануудые бултыень тоолохын аргагүй. Бүгэдэ арадай баатаршалга харуулаа һэм шуу. Совет бусад сэрэгшэд мэтэ, танкистнууд дайсаниие ниислэл хотодоо оруулхагүйн тула үхэлһөө айнгүйгөөр дайлалдаа бэлэй.

Сталинград шадар болоһон тулалдаанда бронетанкова сэрэгүүд туйлай ехэ үүргэ дүүргээ. Энэ тулалдаан хахад жэл соо үргэлжэлжэ, совет сэрэгэй гүнзэд илалтаар дүүрээ һэн.

Алдаһан стратегическа үүсхэлээ һөөргэнь тэхэрюулхын тулада дайсан 1943 оной зун Курск ба Орёл шадар үбөө мэхэгээ абаха гэжэ һэдэбэ. Тэрэ хадаа өөрынгөө сэрэгүүдые «Тигр», «Пантера» гэжэ түхэлэй шэб шэнэ танкнуудаар, «Фердинанд» гэжэ доботолхы буу-худалаар зэбсэгжүүлэ. Тиигэжэ 16 танкова ба моторизованно, 13 ябаган дивизинүүдые эндэ суглуулһан байгаа. Манай Верховно Главнокомандовани дайсанай энэ бэлэдхэлэй хойноhоо нарин нягтаар адаглан хаража, өөрынгөө ээлжээндэ Курска дүхэриг дээрэ горитой ехэ хүсэ суглуулаа һэн. Энэшье тулалдаан дайсаниие үй бута сохилгоор дүүрээ бэлэй.

Прохоровко шадар болоhон туйлай ехэ танкова тулалдаанда 1-дэхи, 2-дохи, 5-дахи танкова арминуудай сэрэгшэд илангаяа шалгараа.

Удаань болоhон тулалдаануудта манай бронетанкова сэрэг Днепрые тамаран гаралгада, Киевые, баруун бэеын Украиные, Белоруссиие, Прибалтикые, Молдави болон Түбэй, мүн Зүүн-Урда Европын оронуудые сүлөөлэлгэдэ хабаадалсаhан. Висло — Одерой тулалдаанда, Берлинэй түлөө байлдаанда илалта туйлаха хэрэгтэ эли бодо хубитаяа оруулhан юм.

Гитлеровскэ Германиин үгэ дуугүйгөөр диилдэhэнээ мэдэрhэн тухай актда гар табигдаад байба. Зүгөөр Чехословакида дайсанай горитойхон бүлэглэл үшөө үлэhэн байгаа. Бушуу түргэн доботолго эмхидхээд, 4-дэхи гвардейскэ танкова арми майн 9-нэй үглөөгүүр Прагада ороо hэн. Тиигээд хахад үдэрэй урда тээ хойто зүгhөө хүрэжэ ерэhэн 3-дахи гвардейскэ танкова армитай хамта Чехословакиин ниислэл хотые сүм сүлөөлhэн юм. Нэгэ хэды часай үнгэрhэн хойно Прага руу 4-дэхи ба 2-дохи Украинска фронтнуудай, мүн Чехословакиин Л. Свободын командалһан 1-дэхи армейскэ корпусой соединенинүүдэй сэрэгшэд ороо бэлэй.

Мүнөө Прагын тэг дунда үндэр табсан дээрэ совет танк табигданхай. Энэ хадаа гитлеровецүүдтэ эсэргүү тулалдаанда шуһа мяхаараа бэхижүүлһэн совет, чехословак арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаанай һүлдэ тэмдэг мүн болоно. 63-дахи гвардейскэ Челябинскэ танкова бригадын лейтенант Иван Гончаренкын командалһан танк эгээ түрүүн Прага руу ороһон түүхэтэй. Энэ баатарлиг экипаж майн 9-нэй үглөөгүүр Прагын тэг дундуур урдадаг Влтава мүрэн тээшэ сүмэрэн ороод, дайсанай дайшалхы 11 машинатай дайлалдажа мэдээ. Мэргээр буудажа, тэдэнэй гурбыень бута сохёо. Тиибэшье коммунист Иван Гончаренко баатарай үхэлөөр унаа бэлэй. Чехословак арадай совет танкистые городой Ольшанска кладбищи дээрэ хүдөөлөө һэн.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай түгэсхэхы шата дээрэ союзнигуудайнгаа урда абаhан уялгануудтаа үнэн сэхэ совет сэрэгшэд япон милитаристнуудай сэрэгүүдтэ эрид шанга сохилто үгэhэн юм. Дайсанай 19-дэхи Квантунска арми тон богони саг соо бута сохигдоо hэн. Энэ илалта туйлаха хэрэгтэ бусад түрэлэй сэрэгүүдтэй хамта генерал А. Г. Кравченкын толгойлhон 6-дахи гвардейскэ танкова арми шухала үүргэ дүүргэhэн байна.

Парти ба советскэ правительство танкистнуудай харуулhан баатаршалгые үндэрөөр сэгнээ. 1142 танкистнар Советскэ Союзай Геройнууд болоhон, харин 16 хүнүүдынь энэ нэрэ зэргэдэ хоёр дахин хүртэhэн байха юм.

Дайнай дүүрэhээр 30 үлүүтэй жэл үнгэрбэ. Эдэ жэлнүүдэй турша соо танкова сэрэг танигдашагүй болотороо хубилаа. Жэшээлхэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда бодото дээрээ тэрэл хэбээрээ ороhон. 1939 ондо байhан дивизитэй сасуулбал, мүнөөнэй мотострелково дивизи 16 дахин олон танктай, 37 дахин олон бронетранспортертой, 13 дахин олон автомат буутай байха юм. Энэ техникэ шанарайнгаа талаар жэшээлэшэгүй булюу һайн болонхой. Ябаган сэрэгэй доботолхы гол хүсэн болодшо мүнөөнэй танкнууд буудалгын ехэ хүсэтэй, найдамтай хуягтай, ехэ скоростьтой, мүрэнэй уhан доогуур тамарха шадалтай юм. Мотострелогуудые хуягламал эдэ дайшалхы машинануудта hуулгаа hаа, гэнтын доботолго хэжэ, дайсанай хажуу талада, ара талада гаража шадаха, тэрэнэй огто хүлеэгээгүй байhан газартань сохилто хэжэ шадаха байна. Зүгөөр дайшалхы иимэ машинанууд уhа мүрэндэшье, намаг налхидашье, ой модондошье hаатахагүй бшуу.

Коммунис партиин, бүхы совет арадай анхарал оролдолгын ашаар танкова сэрэгүүд дайшалхы эгээл эрхим hайн техникээр зэбсэгжэнхэй. Тиибэшье хүнүүд — манай гол баялиг болоно ааб даа. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй үедэ дайшалхы болон политическэ бэлэдхэлэй эрхимүүдэй, классна мэргэжэлтэдэй, сэрэгэй хэрэгэй мастернуудай тоо танкистнуудай дунда аргагүй олон болоо. Тактическа олон тоото hургуулинууд, дайшалхы буудалганууд хадаа хээрэ газарта танкистнуудай эрхим шадабари hургуулитай байhые, мүнөөнэй дайнайхида дүтэрхы оршон байдалда техникэ ба буу зэбсэгээ hайнаар хэрэглэжэ шадаха байhыень батадхан харуулаа. Ушар иимэhээ диилэнхи олонхи частьнууд ба подразделенинүүд hуралсалайнгаа жэлые hайнаар, эрхим дүнтэйгөөр дүүргэхэ, КПСС-эй XXV съездые нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ оролдоно. Жэшээлхэдэ, Улаан тугта Сибириин сэрэгэй округто лейтенант В. Сыромятниковай командалдаг танкова взвод эрхим дүнгүүдые харуулна. Улаан тугта Прикарпатска сэрэгэй округто лейтенант В. Макеевэй командалдаг танкова ротын сэрэгшэд тухай алдар суу хаа хаанагүй таранхай. Иимэ жэшээнүүд хэды мянгаад байха.

Частьнууд ба подразделенинүүдтэ ходо ошохоhоо гадна, манай предприятинууд болон барилганууудай ажалшадай урда үгэ хэлэдэг бачнаб. Арадай ажахыда дайнай үсөөн бэшэ ветерануудай ажалладаг байhаниинь hайшаалтай. Жэшээлэн хэлэбэл, сугтаа алба хэhэн, танкова полкын командир ябаhан Василий Иванович Купряшинтай, тэрэнэй hамган, мүн лэ дайнай ветеран Прасковья Устиновнатай БАМ дээрэ уулзаа hэм. Зүрхэ сэдьхэлэйнгээ уряалаар тэдэнэр комсомолшуудтай хамта Байгал-Амарай түмэр харгы барихаяа эндэ ерэhэн байгаа. Эндэ, БАМ дээрэ, үбгэ hамган хоёр Купряшинтан түрүү барилгашадай зэргэдэ жагсанхай. Ленинградтахи «Кировский завод» гэжэ нэгэдэлдэ урдань танкист ябаhан, Советскэ Союзай Герой Г. С. Чесак ажаллана. Армиhаа табигдаhанhаа хойшо тэрэ хадаа энэ алдаршаhан коллективтэ хүдэлнэ. Киевтэхи «Арсенал» гэжэ завод дээрэ урдань танкист ябаhан А. А. Донченкотой уулзаа hэмди. Тэрэ хадаа дайшалхы олон орденуудай кавалер, харин амгалан сагай үедэ Социалис Ажалай Герой болоо, партиин Киевскэ горкомой бюрогой гэшүүнээр hунгагдаа. Манай урданай сэрэгшэд, Сталинградhаа Берлин хүрэтэр, дайнай гал дүлэтэ харгыгаар алхалhан хүнүүд мүнөө иигэжэл хүдэлнэ бшуу.

Өөhэдынгөө алдарта hайндэрые тэмдэглэхэ зуураа, сэрэгшэд-танкистнууд Эхэ оронойнгоо үмэнэ абаhан хүндэтэ уялгаяа саашадаашье нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ, ангиин талаар өөhэдынгөө аха дүүнэртэй, буу зэбсэгэй талаар өөhэдынгөө аха дүүнэртэй — социалис хани нэгэдэлэй оронуудай сэрэгшэдтэй хамта өөhэдынгөө арадуудай байгуулhан бүхы юумые найдамтайгаар, hэргэг хёрхоор, нугаршагүй сэхээр гамнан арьбадхаха, аршалан хамгаалха байха гэжэ манай партиие, правительствые, бүхы совет арадые батаар найдуулна.

Танкистнууд амаралтынгаа үедэ. 1-дэхи зураг дээрэ механик жолоошо В. Шинкарев, hомологшо С. Пивовар гэгшэдые харанат, 2-дохи зураг дээрэнь гвардиин ахалагша лейтенант Владимир Зарайскиин командалдаг подразделени hуралсалайнгаа үедэ.

ТАСС-ай фотохронико.

[illegible]УЛАД МАШИНЫН ЭЗЭН

[illegible] Владимир Доржиевич Ункуев Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайе Брестдэ [illegible] юм. Аяар гушан [illegible] жэлэй үнгэрөөшье [illegible], тэрэ 1941 оной июниин [illegible] үглөөнэй 4 часые мүнөө [illegible] элихэнээр hанадаг. [illegible] танкистаар алба [illegible] байгаа. «Бодогты!» гэжэ [illegible] дайшалхы дохёогой болодо, бүхы сэрэгшэд hу[illegible]салай юрын лэ дохёо гэжэ [illegible] hанаhан байгаа. Танко[illegible] дэргэдэ гүйлдэжэ [illegible] ерэхэдэ, аюулта дайн [illegible] юм байна гэжэ ойлгоо hэн. Тойроод хамаг юу[illegible] улаан дүлөөр соробхил[illegible] байба. Сэрэгшэд танк[illegible] дүтэлхэ аргагүй болоод байгаа.

Тиигээд Ункуев бусад тан[illegible]стнуудтаяа хамта ябаган [illegible] 100-дахи дивизидэ [illegible], эрэлхэг зоригтойгоор [illegible]hаар, зүүн зүг тээшэ [illegible]ариха баатай болобо. Си[illegible]hэ бүридэhэн энэ [illegible] Ельня шадар манай [illegible] доботолгодо хабаадалсаа. hүүлээрнь түрүүшын [illegible] дивизиин нэрэ [illegible].

Хатуу шэрүүн дайнай [illegible]үүдтэ Владимир Ункуев Брест, Минск, Смоленск шадар болоhон байлдаанууд[illegible] хабаадалсаа. Эдэ [illegible] орхижо ошохо[illegible], тэрэнэй зүрхэ сэдьхэл[illegible] хүндэ байгаа. Гэбэ[illegible] бидэнэр илахабди гэжэ [illegible] батаар этигэн найда[illegible] ябаа.

1942 оной августда тэрэ [illegible] танкистнуудтай сугтаа [illegible] заводhоо шэнэ [illegible] абахаяа Сталин[illegible] эльгээгдэбэ. Энэ үедэ [illegible] городые зэрлиг [illegible] бомбододобо. Тии[illegible] сержант Ункуев трак[illegible] заводой газаа хүндөөр [illegible]. Хоёр hараhаа [illegible] саг соо эмшэлүүлгэн[illegible] байха баатай болобо. Аса[illegible] ехэ байлдаанай түлэг дун[illegible] ябажа байхада, тэрэ Ста[illegible]градска фронтдо бусажа [illegible]. Долоон хоногой үнгэр[illegible], 62-дохи армиин бүридэлдэ орожо, Сталинград шадар немецүүдые бүhэлхэ байлдаанда хабаадалсаа.

1943 оной зун Ункуев Курска дүхэригтэ Прохоровско станци шадар болоhон байлдаанда хабаадаа. Шоргооложон мэтэ олон танкнууд хоёр талаhаа мүргэлдэхөөр ерэжэ ябаа hэн гэжэ тэрэ мүнөө hанан хөөрэнэ. Хуа улаан тооhон бөөн хара утаантай худхаржа, хажуудаа байhан юумэ илгаруулхын аргагүй болобо. Гансал хүүеэн дуулдана. Ункуев энэ байлдаанда нэгэ «Пантерые» сэхэ буудажа усадхаhан байна.

hүүлээрнь тэрэнэй дайшалхы зам Украинын үргэн талада гаража, Харьков, Кировоград городуудые сүлөөлэлгэдэ хабаадалсаа. Тичн 1944 оной эсэстэ 1-дэхи Белорусска фронтдо орожо, аха дүү Польшын ниислэл — Варшава хотые сүлөөлэлсөө. 1945 оной хабар гвардиин ахалагша сержант Кюстрин, Данциг шадар болоhон байлдаанудта хабаадалсаа. Тэрэ Берлинэй баруун хойто зүгтэхи Лихин-Темпелень городто Илалтын гэрэлтэ hайндэрые угтаа.

Владимир Доржиевичай дайшалхы габьяае Эхэ оромнай үндэрөөр сэгнээ. Алдар солын орден, мүн Улаан Одоной хоёр орден, «Дайшалхы шэн габьяагай түлөө», «Сталинградые хамгаалhанай түлөө», «Варшавые сүлөөлhэнэй түлөө», «Берлиниие абаhанай түлөө» медальнууд болон бэшэшье шагналнууд тэрэнэй энгэрые шэмэглэнэ. Дайнда гурба дахин шархатаа. Тэрэнь мүнөөшье болотороо яншан үбдэдэг.

Түнхэнэй аймагай түрэл Хоймор тосхондоо 1946 ондо бусажа ерэhээр, элдэб ажалда хүдэлөө. Мүнөө ороohо таряанай складые даагшаар ажаллана.

О. ЦЫБИКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Д. Ункуев.

Авторай фото.

…МЖАЛТЫН ШАТАНУУД

[illegible]аминай аймагай Хам[illegible] совхозой малшад, та[illegible] юhэдэхи табан жэлэй [illegible] ажахынгаа hалбари[illegible] хүгжөөхэ талаар горитойхон алхам хэбэ. Аймагай совхозуудай дунда дэл[illegible] социалис мүрысөөнэй [illegible] оной түрүүшын хахад [illegible] дүнгүүдээр энэ ажахын [illegible] хоёрдохи hуури эзэлжэ. [illegible] хүндэлэлдэ Ажалай [illegible] солын туг Закаменск [illegible] үргэгдэhэн байгаа.

Совхозой hаалиин фермэ[illegible] хүдэлмэрилэгшэд hү[illegible], тэрэниие гүрэндэ ту[illegible] табан жэлэй даабари болзорhоонь 6 hараар [illegible] — июниин 29-дэ дүүр[illegible] тухайгаа мэдээсэhэн [illegible]. Тиихэдэ хурьга аба[illegible] хонинной ноohо гүрэндэ [illegible] түсэб баhал ам[illegible]атайгаар бэелүүлэгдэн[illegible].

Энэ совхоз 1970 ондо — [illegible]адахи табан жэлэй hүүл[illegible] жэлдэ 6.947 центнер [illegible], 340 центнер ноohо гүрэндэ худалдаhан байбал, энэ [illegible] эсэс болотор 9.600 центнер hү, 480 центнер ноohо тушаахаар багсаагдана. 1970 онойхитой сасуулжа харабал, гүрэндэ мяха худалдалга 48 процентээр ехэ болохо жэшээтэй.

Табан жэлэй туршада совхозой түб hуурнида, мүн отделенинүүдтэ соёл гэгээрэлэй, үйлэдбэриин ехэ барилга хэгдэhэн байна. Ажалшадай hуудал байдал hайжаруулха талаар горитойхон ажал хэгдэбэ.

Хамниин совхозой ажалшадай туйлаhан амжалтанууд тухай аймагай **«Ажалай туг»** газетэ **«Съездhээ съезд хүрэтэр»** гэhэн гаршаг доро тодорхойгоор бэшэнэ. Тусхай энэ хуудаhан дээрэ ажахын партийна комитедэй секретарь Д-Ц. Цыренжаповай статья толилогдоо. Табан жэлэй туршада совхоздо ямар ажалай хэгдэhэн тухай автор дэлгэрэнгыгээр хөөрэнэ.

Совхозой Усановкын hаалиин фермые даагша Ленинэй ордento С. Дашеева коллективэйнгээ ажал хэрэг тухай бэшээ. Эндэхи мэдээжэ хонишон, Ажалай Улаан Тугай ордento Е. Норбоевагай корреспонденци баhал энэ хуудаhанда толилогдоо.

ХИЛЫН саанаhаа
Телефон телеграф радио

ВАШИНГТОН

АМЕРИКАНЕЦУУДАЙ hАНАМЖА

ТАСС

Советскэ Союзтай харилсаагаа hайжаруулхые американ арад хүсэнэ, — гэжэ олонниитын hанал бодол асуун элирхэйлдэг институдай директор Дж. Гэллап США-гай конгрессэй сенадай гадаадын хэрэгүүдэй комисси дээрэ асуулгын болохо үедэ мэдүүлбэ. Тэрэнэй хэлэhэнэй ёhоор, Советскэ Союз тушаа «нилээд hайнаар» хандадаг американецуудай тоо 1954 онhоо 1973 он хүрэтэр эрид нэмэhэн байна. «Улад зоной hанал бодолдо олоншье хубилалта болоогүй hаа, СССР-тэ hайнаар хандадаг ябадалай ургаhые гэршэлнэ» гэжэ Дж. Гэллап тусхайлан тэмдэглээ.

Гэхэ зуура, Холбоото Штадуудай нэрэ хүндынь хилын саана унаhые американецууд hайн мэдэнэ. Вьетнамдахи дайнhаа, элдэб үндэhэ яhатанда хабаатай асуудалнуудай шиидхэгдээгүй байhанhаа, гэмтэ ябадалай ба хуули буса ябуулганuudай олошорhонhoo шалтагаалан, тиимэ ушар тохёолдоhон байна гэжэ тэмдэглэбэ. Мүн бусадшье хэрэгүүдhээ харахада, Холбоото Штадууд «суртал бодолой талааршье тулалдаануудта ехээр булигдажа байнхай» — гэжэ Дж. Гэллап мэдэрнэ.

Олонниитын hанал бодолые асуун элирхэйлдэг Л. Харрисай албан мүн лэ тиимэрхүү тобшололнуудые хэбэ. «Холбоото Штадуудай ба коммунис оронуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлжэ болохо, шадагдахашье» гэжэ, асуугдаhан американецуудай «нилээд олонхинь» тоолоно гэжэ комиссиин асуултада харюусахадаа тэрэ мэдүүлээ. Американ арад «хүйтэн дайнай» политикаhaa сухарилга хээ гээд нэрлэжэ боломоор юумые hайшаана» гэжэ Л. Харрис тоолоно.

СФРЮ. Загреб хотын «ОКИ» гэжэ химическэ комбинадай түхеэрэлгэнүүд харуулагдана. Энэ хадаа 10 гаран элдэб янзын продукци гаргадаг нефтяной ба газова промышленностиин орон доторхи эгээн томо предприятинуудай нэгэн юм.

ТАСС-ай фотохронико.

БЕЙРУТ

ЛИВАНДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

hүүлэй үедэ хэдэн бүлэг зоной хоорондо зэбсэгтэ тулалдаануудай боложо байhан ороной хойто районуудта түбшэн байдал хангахын тула арми хэрэглэхэ гэжэ Министрнүүдэй кабинедэй сентябриин 10-най заседани дээрэ шиидхэгдээ. Хоорондоо хёмороотой Триполиин ба Згортын бүлгэмүүдэй сэрэгүүдэй сэхэ харилсахагүйнь тула хоёр хотын хоорондохи зонодо тэдэние байлгаха гэжэ хэлсэгдээ. Триполиин хүн зоной олонхинь — мусульманууд, харин Згортын — христианууд юм. Эдэ хотонуудта гурим заршам сахилга аюулгүйе хамгаалха хүсэнүүдтэ даалгагдаа.

* * *

БЕЙРУТ. (ТАСС). Ливанай правительство арми тухай шэнэ хуули баталан абаба. Энэ хуули хадаа Ливанай шажан мүргэлэй бүхы общинануудай түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин совет байгуулха ябадал хараална. Энэ хуули парламентын үзэмжэдэ дамжуулан үгтэхэ юм. Энээнhээ гадна, орон доторхи орёо хүндэ байдалые гуримшуулха хэмжээнүүд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Сентябриин 11-дэ Бейрудтэ түрүү үзэлтэй хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн болоо. Армиие хэрэглэхэ ябадал орон доторхи байдалые бүри орёо хүндэ болгожо болохо гээд тэрээндэ хабаадагшад hэжэглэжэ байhанаа элирхэйлэн мэдүүлээ.

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИДАХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Шэнэ правительство байгуулха зорилгоор эндэ зүбшэлдөөн боложо байна. Президент Кошта Гомеш ба премьер-министр Пиньейру ди Азиведу гэгшэд коммунис болон социалис партинуудай делегацинуудтай уулзаба. hүүлээрнь президент ба премьер-министр арадай-демократическа партиин делегацитай хөөрэлдөө.

Революционно соведэй ээлжээтэ заседани дээрэ орон доторхи политическэ байдалтай холбоотой асуудалнууд хаража үзэгдөө.

Правительство бүридүүлхэ зорилгоор өөрынгөө хэhэн зүбшэлдөөнүүд тухай Пиньейру ди Азиведу соведэй гэшүүдтэ элидхэhэн байна.

Энэ заседани дээрэ революционно соведэй бүридэлые шэнэдхэхэ тухай дурадхал hайшаагдаа. Энэ дурадхал хадаа «зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй ба ороной политическэ партинуудай хоорондо мүнөө байгаа конституционно хэлсээе хараада абаhан гол ёhонууд дээрэ» үндэhэлнэ. Энэ соведтэ 19 гэшүүд, тэрэ тоодо республикын президент ородог байхаар тогтоогдоо. Республикын президент революционно соведэй түрүүлэгшын тушаал дааха юм.

Урдань байhан генерал Спинолын Португалияа бусажа ерэхэ байhан тухай мэдээсэлнүүд тушаа тунхаглаhан коммюнике доторoo совет иигэжэ тайлбарилна. Мартын 11-дэ контрреволюционно урбалта хэхэ hэдэлгэдэ Спинола хабатай байгаа гэжэ урдынхидаал мэтэ тоолоно. Португалиин газар дээрэ тэрэнэй бии болоо hаань, тэрэниие арестовалжа, сэрэгэй трибуналай сүүдтэ үгэхэ юм.

Лиссабоной заха шадар болоhон хүдэлмэришэдэй митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Португалиин Коммунис партиин Генеральна секретарь А. Куньял иигэжэ мэдүүлээ. Компарти хадаа мүнөөнэй эрхэ байдалда, правительствада хабаадахагүй юм. Парти хадаа революциин үедэ ажалшадай амжаhан туйлалтануудые, тусхайлан хэлэбэл, аграрна реформо ба промышленностиин гүрэнэй мэдэлдэ абалгые аршалан хамгаалжа шадахагүй правительство бүридүүлхэ ябадалда эсэргүүсэн тэмсэхэ байна. Гэхэтэй хамта, коммунистнууд хадаа адмирал Пиньейру ди Азиведу мэтэ премьер-министрэй юрэл өөрынь, хуулита ёhоор бэшэ, Португалиин Компартиин зарим гэшүүдые правительствада хабаадалсахыень урихa ябадалые буруушаахагүй гээд А. Куньял тэмдэглээ. Бусад партинуудай гэшүүдтэй, адагай захынь арадай-демократическа партиин гэшүүдтэй хамта правительствада хабаадахыень уряа hаань, коммунистнууд буруушаахагүй байна.

НИКОЗИ

Кипрэй правительствын шиидхэбэри

ТАСС

Кипрэй асуудалые ООН-ой Генеральна Ассамблейн болохоёо байгаа сессиин үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ гэhэн шиидхэбэри Кипрэй правительство баталан абаба.

Заседанида хабаадагшад Кипрэй шиидхэгдээгүй асуудал ямар байдалда байнаб гэжэ хаража үзөө гээд тусхайта мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Арал дээрэхи байдалые гуримшуулха тушаа Турци болон Кипрэй талаhаа тодорхой дурадхалнуудай ороогүй байhан дээрэhээ Нью-Йоркдо болоhон общинануud хоорондын хэлсээнүүд ямаршье үрэ дүнгүйгөөр дүүрээ гээд тэдэнэр тэмдэглээ.

Президент Макариос Нью-Йорк ошожо, юрэнхы үгэ хэлэлгын үедэ Генеральна Ассамблейн сесси дээрэ үгэ хэлэхэ юм гэжэ энэ мэдээсэл соо мүн лэ хэлэгдэнэ.

БЕЙРУТ

ПДС-эй түлөөлэгшын хэhэн мэдүүлгэ

ТАСС

Каирта байдаг «Голос Палестины» гэжэ радиостанциие хааhан тухай мэдээсэлнүүдтэй дашарамдуулан, Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ иигэжэ мэдүүлээ. Египедэй засагаархидай Израильда эсэргүү hомнолые болюулха тухай Египет-Израилиин хэлсээнэй нюуса пунктнуудай ёhоор, энэ радиостанциие хааха гэжэ шиидэhэн байна.

Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ эсэргүү империализмын ба хархис этэгээдүүдэй hүйдхэлтэ ажал ябуулгын эрид ехээр түргэдэhэн үедэ Палестинын радиостанци хаагдаhан байха юм гэжэ энэ түлөөлэгшэ онсолон тэмдэглээ.

ВАШИНГТОН

Бүдүүлиг муухай туршалга

ТАСС

Ехэ хоротой бодосуудые хүнүүдэй бэе дээрэ туршаха үргэн программа пентагон ЦРУ хоёр хамтадаа бэелүүлжэ байдаг юм ха. Туршалга гараhан зарим хүнүүд үхэhэн, бусад зариман бүхы наhан соогоо үлбэр эрэмдэгүүд болоhон байна. США-гай конгрессэй сенадай нэмэлтэ комиссида асуултануудай хэгдэхэ үеэр тиимэ баримтанууд элирүүлэгдээ.

БОНН

Улам hүжэржэ байгаа бэрхэшээлнүүдтэй оршон байдалда

ТАСС

ФРГ-гэй правительство бюджедэй бүридэл тухай, налогуудай хубилалта тухай хуулиин проектнүүдые, тэрэшэлэн 1976 оной гүрэнэй бюджедэй проектые hайшааба. Эдэнь бундестагай баталамжада табигдаха болоно. Промышленностиин гол hалбаринуудай үйлэдбэриин доройтон муудажа байhанhaa, саарhан мүнгэнэй үнын унаhанhaa, мүнөө үедэ 1,5 миллион үлүүтэй хүнүүдэй ажалгүй байhанhaa уламжалан, ФРГ-гэй экономикодо ехэ бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоhон оршон байдалда иимэ проектнүүд бэлдэгдээ.

Тусхайлан хэлэбэл, гэгээрэлэй ба профессиональна hуралсалай, хүдөө ажахын хэрэглэмжэдэ, научно-техническэ шэнжэлгэнүүдтэ зорюулан hомологдодог мүнгэнэй хэмжээе хороохо гэжэ хуулиин шэнэ проектнүүдээр хараалагдана. Налогуудые хубилгаха тухай хуулиин проекттэй зохилдуулагдан, хэдэн янзын налогууд нэмэгдэхэ, зарим ажалшадта үгтэдэг хүнгэлэлтэнүүд болюулагдаха байна.

1976 оной гүрэнэй бюджет тухай хуулиин проект хэзээ хэзээнэйхиhээ ехэ, 168 миллиард үлүүтэй маркын хэмжээтэй гаргаша хараална. Бюджедэй эгээн ехэ статьянуудай нэгэниинь сэрэгэй гаргашанууд байдаг. Ерэхэ жэлдэ энэнь баhал нэмэжэ, 31,4 миллиард маркын хэмжээтэй болохо юм.

Тиимэ болохолоороо, Баруун Германиин правительство улам hүжэржэ байгаа экономическа доройтолгын түбэг бэрхэшээлнүүдые ажалшадай хүзүүн дээрэ тохохо зуураа, баяшуулай айхабтар ехэ ашаг олзо хангаха зорилго табина.

Саяанhaa Витим хүрэтэр

АМАРАЛТАЯА — АШАТАЙГААР

УлаанҮдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэд ээлжээтэ амаралтаяа абахадаа, тэрэнээ ашагтай, туhатайгаар үнгархын хойноhоо эрмэлзэдэг, оролдодог юм. Тэдэнэй нэгэ заримашуулынь санатори, амаралтын байшангуудта ошодог, нүгөөдүүлынь орон соогуураа аяншалдаг заншалтай.

Байгша ондо заводой 672 хүн санатори, 525 хүн амаралтын байшанда, 300 хүн холын аяншалгада гарахаар түсэблэгдэhэн юм.

Манай энэ зураг дээрэ «Верхняя Березовка» гэжэ амаралтын байшанда амаржа байhан ажалшад харуулагдана. Зүүн гарhаа: ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаргадаг цехэй электро-гагнууршан П. А. Власюк, Загарайн аймагай ой модоной ажахын хүдэлмэрилэгшэ А. П. Болонева, ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаргадаг цехэй крановщица Л. А. Прейзнер, авиационно заводой хүдэлмэрилэгшэ Г. Н. Шакирова, ЛВРЗ-гэй булад шудхалгын цехэй хэбшэн Т. К. Жукова гэгшэд «Здоровье» журналда хэблэгдэhэн hонирхолтой статья хамта уншажа hуунад. В. МУЛЛЕРАЙ фото.

БАЯСАМА МЭДЭЭСЭЛ

«Зэдын аймагай Ленинэй орденто Борьёогой совхозой Виктор Базаровай хүтэлбэрилдэг залуу хонишодой бригада, ВЛКСМ-эй Центральна Комитедэй комсомол-залуушуулай ажалай алдар солын дэбтэртэ оруулагдаба» гэhэн мэдээсэл оронойманай ниислэл Москва хотоhоо комсомолой Буряадай обкомдо ерэбэ.

Виктор Базаров hүүлэй хэдэн жэлэй туршада хонишоноор хүдэлхэ зуураа ажалай эрхим үрэ дүнгүүдые туйлажа ябана. Үнгэрэгшэ жэлэй эсэстэ имагтал тэрэнэй үүсхэлээр республика доторнай залуу хонишодой социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ hэн.

Табан жэлэй түгэсхэхы ондо абаhан социалис уялгаяа В. Базаровай ударидадаг бригадын хонишод амжалтатайгаар дүүргэhэн байна. Түс бригадын 100 эхэ хонин бүриhөө 147 хурьган абтажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдээ. Тиихэдэ хурьган бүхэниинь 22,5 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэhээ hалгаагдаhан юм. Мүн табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ноохо хайшалха түсэбтэ даабаряа энэ бригадын хонишод дүүргэhэн байна.

Манай корр.

БҮХЭСОЮЗНА СЛЁДТО

Байгша оной сентябриин 17-hoo 21 болотоо геройхото — Волгоградта Бүхэсоюзна долоодохи слет үнгэргэгдэхэнь. Долоодохи энэ слет Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай илажа гараhаар гушан жэлэй ойдо зорюулагдана.

Түүхэтэ энэ следто хабаадалсахаар манай республикын түлөөлэгшэд аян замдаа үглөөдэрhөө мордохонь. Тэдэнэй дунда локомотив-вагон заhабарилгын заводой хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник Вера Волкова, Ивалгын дунда hургуулиин багша Петр Санжиев, Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой комсомолой эхин организациин секретарь Иннокентий Намсараев, Улаан-Үдын авиационно заводой ахалагша инженер Анатолий Хохлов болон бусад бии.

Следто хабаадагшад Сталинград шадар болоhон шанга тулалдаанай түүхэтэ газарнуудаар ябажа танилсаха байна. Энээнhээ гадна И. Намсараев трактористнуудай дунда үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ хабаадалсаха юм. Следто хамтадаа Эхэ оронойманай зүг бүхэнhөө 1200 хүн хабаадалсахаар хараалагданхай.

Үнгэрhэн үедэ республика доторнай алдар габьяатаниие бэдэржэ олохо эдиршүүлэй мянга табан зуунhaa дээшэ отряд хүдэлжэ гараа hэн. Эсэхэ сусахые мэдэхэгүй эдэнэрэй бэдэрэлгын хүдэлмэри хаа хаанагүй ябуулhанай ашаар мүнөө республика дотор урдандаа мэдэгдээгүй байhан үнгэрhэн дайнай геройнууд, hонирхолтой материалнууд — тиихэ үедэ газетэдэ толилогдоhон статья, тэрэ сагай бэшэгүүд, фото зурагууд болон сэрэгшэдэй үмдэжэ, барижа ябаhан хубсаhа хунар, зэр зэбсэгүүд олдоhон байгаа. Мүнөө эдэ бүгэдэ бултадаа 300-haa дээшэ музейнүүд болон Алдар солын буланда табигдаа.

hурагшад, пионернүүд, комсомолшууд болон ажалай ветерануудын, эдэбхитэдэй үүсхэл оролдолгын ашаар байгша ондо комсомолой, пионернүүдэй эмхинүүдэй, hуралсалай газарнуудай, коллективүүдэй хүгжэлтэ, ургалта харуулhан 400-haa дээшэ түүхэ бэшэг зохёогдоhон байха юм.

Иигэжэ аха нүхэдэйнгөө баатаршалга мүнхэлhэн хүдэлмэри энээгээр хизаарлагдахагүй, харин шэнэ онол арганууд саашадаа улам дэмбэрэлтэйгээр хэрэглэгдэдэг болохо бэзэ гэжэ hанагдана.

О. БУДАЕВ.

ШЭНЭ ХҮШӨӨ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда баатарай үхэлөөр унаhан сэрэгшэдтэ зорюулагдаhан хүшөө бодхоолгодо зорюулагдаhан митинг Яруунын аймагай, «Улаан-Туяа» совхоздо болобо.

Совхозой директор Ц-Д. Ц. Доржиев, нютагай hургуулиин директор О. Ж. Жамьянов түрүүлэн үгэ хэлэбэ. В. П. Шолом дайнай ветерануудай зүгhөө үгэ хэлэжэ, байлдаануудта хабаадалсаhан тухайгаа суглараргшадта hонирхолтойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

hүүлээрнь нютагай hургуулиин 6-дахи классай hурагшанар уран hайханай монтаж харуулаа. Совхозой директор Ц-Д. Ц. Доржиев, партиина организациин секретарь Н. Д. Дарижапов гэгшэд хүшөөгэй хорёогой үүдэндэ татагдаhан лентые таhа хайшалха эрхэдэ хүртөө. 7-дохи классай hурагшанар хүшөөгэй дэргэдэ веногуудые табяа.

Митингын түгэсхэлдэ соёлой байшангай уран hайханай бүлгэмдэ хабаадагшад концерт табиhан байна. Суглараргшад энэ концертые ехэтэ hонирхон хараа.

Н. ИВАНОВА.

ШАГНАЛДА ХҮРТЭБЭ

Улаан-Үдын Советскэ райвоенкомадта зон олоороо сугларба. 1941 ондо хара hанаалтайгаар добтолон ороhон гитлеровскэ дээрмэшэдhээ ами бэеэ хайрлангүй Эхэ ороноо хамгаалhан дайнай ветеранууд тэдэнэрэй дунда харагдана. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда илалтын туйлагдаhaар XXX жэл» гэhэн ойн баярай медаль барюулхын тулада тэдэнэрые иишэ урин байгаа.

Отставкада гараhан полковник Н. И. Шабанов, Н. И. Соловьев, Р. Я. Акимов, А. М. Нелюбин, А. А. Мясников болон бусад энэ хайра шагналда хүртэбэ.

Ойн медаль барюулhан Советскэ районой военком Яков Павлович Емельянов дайнай ветерануудые халуунаар амаршалаад, удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ, зол жаргалтай ябахыень хүсэбэ.

Д. КОЛМАКОВ.

Аян замда мордоо

Сентябриин 11-нэй үдэр Улаан-Үдын станциhaa аяншалагшадай поезд ээлжээтэ аян замдаа мордобо. Манай республикын түлөөлэгшэд хорин хоногой туршада Эхэ орон соогуураа аяншалхадаа түүхэ домогоор баян Новосибирск, Киев, Одессэ, Херсон, Севастополь, Волгоград хотонуудта хүрэхэ маршрудтай.

Хэнэйшье мэдэhээр, дээрэ дурсагдаhан хото городууд түүхын памятнигуудаар, дайшалхы алдар солын хүшөөнүүдээр элбэг юм. Тиимэhээ манай республикын 400-гаад түлөөлэгшэд холын хото городуудай түүхэ домогто ороhон газарнуудтай танилсажа, ээлжээтэ амаралтаяа hайнаар үнгэргэжэ ерэхэнь лаблтай. Аяншалгада мордогшодой дунда Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай 13 хүдэлмэришэд, нүгөөдүүлынь колхоз, совхозууд, предприяти, эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд болоно. Поездоор хорин хоногой туршада аяншалха гээшэ ёhoтойл hайн амаралта болодогынь хүн бүхэндэ мэдээжэ юм бээзэ. Юуб гэхэдэ, поезд соо ябахадаа, өөрынгөө гэртэ байhандал адляар амарха, сэнгэхэ болоно бшуу. Жэшээнь, эртэ үглөөгүүр hэрин гэhээш: шэнэ город, газаашаа гарахадаш: аяншалагшадые хүлеэhэн гоё hайхан автобус!

Холын аяншалгада мордоhон ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд, таряашад, малшадта аян замдаа hайн hайхан ябажа ерэхыень хүсэе!

Р. СЕРЕБРЯКОВА,
Улаан-Үдын аяншалгын болон экскурсиин бюрогой директор.

Сэлэнгын таряашадые баясуулба

Зүүн Сибириин технологическа институдай бүлэг студентнэрhээ бүридэhэн агитбригада Сэлэнгын аймагай колхоз болон совхозуудаар аяншалба. Тэрэнэй гэшүүд эндэхи ажахынуудай адууhа малай фермэ ба отаранuудаар, полевой стануудаар ябажа, малшад болон механизаторнуудта концерт наада харуулаа.

Колхоз, совхозуудай малшад болон таряашад студентнэрэй концертнүүдэй номер бүхэниие удаан альга ташалгаар үдэшэжэ, ехэ баяр баясхалан хүргөөд, үшөө аяншалжа байхыень хүсэhэн байна.

Манай корр.

hүүлэй үедэ манай республика руу оронойманай урда зүгэй районуудhaa алим жэмэс элбэгээр асарагдажа, худалдаа наймаанда гаргагдана. Мүнөө Улаан-Үдэ хотын магазинуудта виноград, сливэ, яблока, арбуз болон бусад жэмэс элбэгээр наймаалагдана.

Түргөөр гутадаг эдэ жэмэсүүдые арад зондо богони сагай хугасаада наймаалха зорилгоор гансашье эдеэ хоолой магазинуудта бэшэ, мүн газаа — үйлсэ, талмайнуудта тусгаар киоск, лоток эмхидхэжэ байгаад тэдэнээ наймаална ха юм. Жэшээнь, плодоовощторгын зургаадахи, горпищеторгын 98-дахи магазинууд наймаалагдахаар ерэhэн арбуз, винградые тэрэ доронь үйлсэ гудамжада hайн түхеэрэлгэ эмхидхэжэ байгаад, тэдэнээ гутаангүй наймаалхые оролдодог hайн hайхан заншалтай юм. Магазинуудай эрхим наймаалагшад Тамара Кузнецова, Антонина Зорькина, Анна Кушнарева, Зинаида Павлова гэгшэд шадамар бэрхээр шэгнэжэ, багсалжа байгаад хүдэлхыень харахада урма баяр түрэмөөр байдаг. 98-дахи магазинай наймаалагшад богонихон сагай туршада 10 тонно яблока, гурбан тонно дыни, арбуз, хоёр тонноhоо үлүү виноград хотынгоо ажалшадта наймаалhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зургаадахи магазинай наймаалагша, коммунис ажалай ударник Тамара Кузнецова ажалшадта виноград худалдажа байна.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

Футбол

НЭЖЭЭД ОЧКО НЭМЭБЭ

«Сэлэнгэ»: Вадим Титов, Борис Солонский, Анатолий Русяев, Виктор Чикачев, Владимир Плюснин, Анатолий Кизеев, Михаил Пастухов, Юрий Кокорин, Юрий Самсонов, Валерий Михнов, Юрий Изюмцев;

«Амур»: Василий Севастьянов, Геннадий Рохманенко, Борис Перепенко (Борис Житников, 47) Валерий Язовских, Вячеслав Курцаев, Алексей Щербинин, Владимир Баньшев, Алексей Задворный. Юрий Юткин, Рудольф Мкртычев (Иван Макаров, 68) Владимир Ивкин;

Мүрысөөнэй судья — республикын категориин арбитр В. Веретенников (Шэтэ).

Ээлжээтэ уулзалгаа үнгэргэхөөр манайда айлшаар ерэhэн Благовещенскын «Амур» команда үнгэргэгдөөд байhан хорин гурбан наадаанда 33 очкотой болонхой, зоно соогоо түрүү hуури эзэлжэ ябана.

«Амур», «Сэлэнгэ» командануудай наадаhан үнгэрэгшэ жэлэй дүн хаража үзэхэдэ иимэ: өөрынгөө стадион дээрэ «Сэлэнгын» футболистнуудые 2:0 тоотойгоор шүүhэн hаа, харюугай уулзалга манайда үнгэргэхэдөө 1:0 тоотойгоор шүүгдэжэ, хоёр хоёр очко өөhэд өөhэдтөө бэшүүлhэн юм. Харин байгша оной наадаанда Благовещенскын футболистнууд манай командые мүн лэ 2:0 тоотойгоор шүүhэн байгаа.

Харюугайнгаа уулзалга өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхөөр наадаанай талмай дээрэ гараhан «Сэлэнгын» футболистнууд эрхимлэгшэдhээ юhэн очкогоор гээгдэhэн, мүрысөөнэй таблицада юhэдэхи hуури эзэлжэ ябана. Энэ үдэшэлэн хура бороотой байжа, хоёр командын футболистнуудай наадаанда гайтайхан түбэг ушаруулаа. Тиибэшье hаань, футболистнууд, илангаяа «Сэлэнгэ» командын добтологшод айлшадай воротагай дэргэдэ бүхы наадаяа үнгэргөө. Теэд уулзалгын нэгэдэхи хахадта тоо нээжэ үрдингүй, забhарлалгада гараа.

Наадаанай хоёрдохи хахадта баhал шанга добтолго эмхидхэгдэжэ, стадиондо сугларагшадые баясуулна. Зүгөөр мүрысөө үнгэргэхөөр Шэтэhээ ерэhэн судья Беретенников гэгшэ ямаршье шалтагаангүйгөөр зэмэ, яла «Сэлэнгын» футболистнуудта тохожо, харагшадай hанаа үнөө зобоогоо.

Уулзалгын хоёрдохи хахадта нүхэрөө hэлгэhэн «Амурай» добтологшо Иван Макаров 83-дахи минутын ябажа байхада, Титовой ворота руу түрүүшын бүмбэгэ сохижо оруулжархёо. Эндэ «Сэлэнгэ» командын хамгаалагшад Чикачев, Русяев, мүн вратарь Титов гэгшэд hанаhанда хүрэжэ наадаагүйнь харамтай байба. Теэд яахаб? Наадаанай дүүрэтэр долоохон минута үлөө. Энээхэн саг соо харюугай бүмбэгэ айлшадай ворота руу сохижо оруулха гээшэ гайтайхан хэрэг. Энэл үедэ «Сэлэнгын» футболистнууд үнэн бэеэ бэелжэ добтолгодо ороhоор орожо, айлшадайнгаа хамгаалагшадые тухашаруулаа. Зүгөөр «Амур» командын зарим футболистнуудынь шүүбэдди гэhэн маягтайгаар наадажа захалаа ха юм. Энээниень ойлгоhон манай футболистнууд талмайн зүүн захаар үшөө нэгэ добтолго хэжэ ороходоо, харюугай бүмбэгэ сохижо шадаа. Михаил Пастуховой дамжуулhан энэ бүмбэгэ «Сэлэнгын» гол добтологшо Юрий Самсонов 89-дэхи минутын ябажа байхада оруулба ха юм.

Удаадахи наадан сентябриин 16-да үнгэргэгдэхэ. Айлшаар манайда Владивостогой «Луч» команда ерэхэ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Сентябриин 14-hөө 21 болотор

ВОСКРЕСЕНИ, 14

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Шэнэ hонин. 10.10 — «Мүнөөдэр — танкистнуудай үдэр». Советскэ Союзай Бронетанкова сэрэгүүдэй ахамад маршал А. Х. Бабаджанян үгэ хэлэхэ (үнгэтэ). 10.25 — Танкистнуудай үдэртэ зорюулагдаhан искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ). 11.40 — «Совет ороной үхибүүд». «Шинии үглөө, Москва!» — документальна фильм (үнгэтэ). 13.00 — «Советскэ Союзда алба хэнэб!» 14.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» (үнгэтэ). 15.00 — Ф. Шопен. «Баллада № 4» (үнгэтэ). А. Н. Островский, «Лес» — ССР Союзай Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг (үнгэтэ). 16.30 — Забhарлалга. 16.40 — «Лес» — зүжэгэй үргэлжэлэл. 18.30 — «Время». 19.00 — «Хүгжэмтэ киоск» (үнгэтэ). 19.30 — Уласхоорондын hонин. 20.00 — Москвагай академическэ хореографиин училищиин hурагшанарай концерт (үнгэтэ). 20.35 — «Вердиин хүгжэм» — уран hайханай фильм. 21.25 — Документальна фильм. 21.50 — «Танай hанамжа». (үнгэтэ). 23.00 — «Мүнөөдэр — танкистнуудай үдэр». Бронетанкова сэрэгүүдэй начальник. Советскэ Союзай Герой А. Х. Бабаджанянай үгэ. 23.50 — Танкистнуудай үдэртэ зорюулагдаhан концерт (үнгэтэ).

ПОНЕДЕЛЬНИК, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Шэнэ hонин. 10.10 — «И. А. Крыловой баснинууд». 10.40 — «Бидэнэр байгаалитай танилсанабди». «Баhал намар ерэбэл даа» (үнгэтэ). 10.55 — «Маршагай онтохонууд» — Үхибүүдэй түбэй театрай зүжэг. 12.00 — «С бору по сосенке» — мультфильм (үнгэтэ). 12.15 — «Интероргтехника-75» (үнгэтэ). 13.00 — «Шадамар гарнууд» (үнгэтэ). 13.30 — «Эхын hургуули». 14.00 — Забhарлалга. 14.10 — Э. Григ. Соната № 3. 14.35 — «hолонго» — телевизионно программануудай уласхоорондын фестиваль. СССР (үнгэтэ). 15.15 — «Вариант «Омега» — уран hайханай олон серитэй фильм (1-дэхи сери). 16.25 — П. Куликов. «Волгын рапсоди» (үнгэтэ). 16.30 — «КПСС-эй XXV съездын угтамжада». 17.15 — «Ташкентын М. Горькиин нэрэмжэтэ академическэ ород драмын театрай артистнарай үдэшэ» (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «КПСС-эй XXV съездын угтамжада». «Забайкаллес» комбинадай начальник Д. Д. Серебренников үгэ хэлэхэ. 19.20 — Шэнэ hонинууд. 19.30 — «СССР соогуур 10 минута соо». «Ярославль» — киноочерк.

«Орбита». 19.40 — «КПСС-эй XXV съездын угтамжада». «Калининградай областиин ажалшад мүрысэнэ». КПСС-эй Калининградай обкомой нэгэдэхи секретарь Н. С. Коновалов дамжуулгада хабаадалсаха. 20.30 — Забhарлалга. 20.40 — «Вариант «Омега» (1-дэхи сери). 21.55 — «Шог ёгто». — ехэшүүлдэ мультфильм. 22.05 — «Интероргтехника -75». СССР-эй министр К. Н. Руднев дамжуулгада хабаадаха (үнгэтэ). 22.50 — Ташкентын артистнарай үдэшэ (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «hолонго» уласхоорондын фестиваль. СССР.

Улаан-Үдэ. 19.40 — «НТИ — хүдөө ажахыда». 20.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл».

ВТОРНИК, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Шэнэ hонин. 10.10 — «Жолоошод» — докуметальна фильм. 10.35 — «Түрэл орон доторнай». «СССР-эй байгаалиин баялигууд». 11.05 — «Хүхюу онтохонууд». (үнгэтэ). 11.20 — Волейболоор уласхоорондын нүхэр ёhоной уулзалга. СССР-эй, Японой эхэнэрнүүдэй суглуулагдамал командануудаа наадаха (үнгэтэ). 11.50 — «Дуун-75» (үнгэтэ). 12.15 — «Малая земля». Новороссийск хотодо фашис сэрэгүүдые hүнөөлгын ойдо (үнгэтэ). 13.40 — «Танда, эдиршүүл!» (үнгэтэ). 13.45 — «Зураг бүхэндэ — наран!». 14.00 — Забhарлалга. 14.10 Новороссийск хотодо фашис сэрэгүүдые hүнөөлгын ойдо. 15.05 — «Приокские рассветы» — фильм-концерт. 15.15 — «Вариант «Омега» (2-дохи сери). 16.25 — «Совет хүгжэмэй шэлэгдэмэл зохёолнууд». Т. Хренников (үнгэтэ). 17.10 — «Сургудта ерэhэн түрүүшын поезд» — телеочерк. 17.40 — Искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 19.20 — Шэнэ hонин. 19.30 — «Газар дорохи гарнизон тухай үгэ» — киноочерк.

«Орбита». 19.45 — Новороссийск хотодо фашис сэрэгүүдые hүнөөлгын ойдо. 20.30 — Забhарлалга. 20.40 — «Вариант «Омега» (2-дохи сери). 21.50 — ССР Союзай Ехэ театрай дуушан В. Пьявко гэгшын концерт. 22.25 — «Номой алаабхи» (үнгэтэ). 23.10 — Искусствын уран бэлигтэнэй концерт (үнгэтэ). 24.00 — «Время». 00.30 — «Вариант «Омега» (2-дохи сери). 01.40 — Спортын hонин. 1. Бүхэ барилдаагаар дэлхэйн чемпионат. Минскhээ дамжуулагдаха. 2. Хүндэ атлетикээр дэлхэйн ба Европын чемпионат. В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Түбэй стадионой спортын байшангhaa дамжуулагдаха (үнгэтэ).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — Залуушуулай ород арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

Улаан-Үдэ. 19.45 — «Буряад уран зохёол». 20.25 — Телевизионно hонин.

СРЕДА, 17

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Шэнэ hонин. 10.10 — Бүхэ барилдаагаар дэлхэйн чемпионат. Минскhээ дамжуулагдаха (үнгэтэ). 10.50 — Марк Твен. «Принц и нищий» (үнгэтэ). 11.30 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Мэндэ амар, Москва». 13.40 — Спортын hонин. Бүхэ барилдаагаар ба хүндэ атлетикээр чемпионат. 14.45 — «Хүн ба хуули». 15.15 — «Вариант «Омега» (3-дахи сери). 16.30 — «Хани нүхэдые экран уулзуулна». СССР — ПНР (үнгэтэ). 17.15 — «Бэеэ туршыш». Залуушуулай викторина (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Ажалай эстафетэ». 19.20 — Шэнэ hонин. 19.30 — «СССР соогуур 10 минута соо». «Душанбе» — киноочерк.

«Орбита». 19.40 — «Эсэгэнэрэй алдар солын замаар». Совет арадай революционно, дайшалхы, ажалай замаар дабшаhан залуушуулай бүхэсоюзна VII слет нээлгэдэ. 20.00 — Забhарлалга. 20.10 — «Хүн ба хуули». 20.40 — «Вариант «Омега» (3-дахи сери). 22.00 — «Хани нүхэдые экран уулзуулна». СССР — ПНР. 22.45 — «Бэеэ туршыш» — викторина. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — Бүхэ барилдаагаар дэлхэйн чемпионат.

Улаан-Үдэ. 19.40 — Телевизионно hонин.

ЧЕТВЕРГ, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Шэнэ hонин. 10.10 — «Горький — хүдэлмэришэн ангиин дуушан». 2-дохи дамжуулга. 11.05 — «Географиин түүхэhээ ба мүнөө үеын географуудай шэнжэлгэнүүд». 11.35 — «Таабаринууд ба тайлбаринууд» (үнгэтэ). 11.50 — Документальна фильмүүд харуулагдаха. 12.45 — «Мэргэжэл тухай хөөрөөнүүд». 13.15 — «Спортлото» (үнгэтэ). 13.30 — Забhарлалга. 13.40 — «Шатарай hургуули». 14.15 — Классическа хүгжэмэй концерт. 14.45 — «Стандартнууд ба шанар». 15.15 — «Вариант «Омега» (4-дэхи сери). 16.30 — Спортын hонин (үнгэтэ). 18.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Үргэдэй тээшэ ошоhон харгы».

«Орбита». 19.00 — «Шатарай hургуули». 20.00 — Забhарлалга. 20.10 — «Стандартнууд ба шанар». СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй стандартнуудай Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Бойцов дамжуулгада хабаадалсаха. 20.40 — «Вариант «Омега» (4-дэхи сери). 22.00 — Спортын hонин (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — Классическа хүгжэмэй концерт (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Факел» — залуушуулай программа. 20.10 — Буряадай телевидениин ба радиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт. 20.30 — Телевизионно hонин.

ПЯТНИЦА, 19

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — Шэнэ hонин. 10.10 — «Совет хуулиин үндэhэн». 10.40 — Пионернүүдэй Фрунзиин нэрэмжэтэ ордоной уран hайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай концерт (үнгэтэ). 11.10 — «Бахаревы — машинисты» — документальна фильм. 11.25 — «Үхибүүдтэ — фильм». «Город мастеров» (үнгэтэ). 12.45 — «Ород хэлэн». 13.30 — Забhарлалга. 13.40 — ССР Союзай Ехэ театрай дуушан В. Пьявко гэгшын концерт. 14.15 — «Москва ба москвагай... 14.45 — «ЦТ-гэй ба ВР... ород арадай инструмент...дэй оркестрэй концерт (ү...тэ). 15.15 — «Вари... «Омега» (5-дахи сери). 1... — «Ярославльда бол... гурбан уулзалга». — ...очерк. 16.55 — «Уян з...нэй усалталга» — теле...онно зүжэг (үнгэтэ). 1... — СССР-эй Арадай ар...ка Людмила Зыкинагай ...церт. 18.30 — «Вре... 19.00 — Ород арадай и...рументнүүдэй оркестрэй ...церт. (үнгэтэ).

Улаан-Үдэ. 19.30 — ...гаса-75» (буряадаар). 1... — Шэнэ hонин. 20.00 «СССР соогуур 10 м...та соо». «Новгород» — ...очерк.

«Орбита». 20.10 — П. Чайковский. Оркестрэй ...даха фортепианын нэгэ... концерт. 20.45 — «Вари... «Омега» (5-дахи сери). 2... — «Москва ба москв...хид». 22.25 — «Уян з...нэй усалталга» — зү... 23.15 — Людмила Зыки... концерт. 24.00 — «Врем...

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 19.30 — «...славльда болоhон гу... уулзалга» — телео... 20.00 — Забhарлалга.

Улаан-Үдэ. 20.10 — ...кел». «Комсомолшуудай ...рэг». 21.00 — Телевизи... hонин.

СУББОТО, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 10.05 — «Ш... hонин. 10.10 — «Уран ...хёолой уншалга». К. П...товский. «Ажабайдал т...туужа» (үнгэтэ). 10.4... — «Нямняа сэсэг» — му... фильм (үнгэтэ). 11.0... Спортын hонин. 1. Хү...гээр СССР-эй чемпи... «Спартак» — ЦСКА. 2. ...бо барилдаагаар дэлхэй... пионат. 3. Хүндэ атлети... дэлхэйн ба Европын чем...нат. 12.30 — «АБВГД...ка...» (үнгэтэ). 13.00 «Танда, түрэлхидтэ». 1... — Забhарлалга. 13.40 — «Үглөөнэй почто» — хүг...тэ программа. 14.40 Мультфильмнүүд харуу...даха (үнгэтэ). 14.45 — «...син гол үйлсэ». 3-дахи ... — «Капитанай вахта» (ү...тэ). 15.15 — «Ан амита... аймаг» (үнгэтэ). 16.15 «Элүүр энхэ байлга». 1... — «Кинопанорама» (үнг... 18.30 — «Время». 19.00 «Хүгжэмэй hонин. 19.30 «hайн эд бараа элбэгээр ...гаха». 20.00 — Забhар...га. 20.10 — «Метрополи... музейн зуун зураг». Выст... кэhээ репортаж. (Нэгэ... дамжуулга, үнгэтэ). 20.4... «Кутузов» — уран hайха... фильм. 22.25 — Спор... hонин. 24.00 — «Время».

ВОСКРЕСЕНИ, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ...

«Орбита». 10.05 — Ш... hонин. 10.10 — «Мүнөө... — ой модоной хүдэлмэрил...шэдэй үдэр». СССР-эй ... модоной ба модо болб... руулгын промышленност... министр Н. В. Тимоф... дамжуулгада хабаадал... (үнгэтэ). 10.25 — Ой ...доной хүдэлмэрилэгшэ... зорюулагдаhан концерт (ү...гэтэ). 11.05 — «Кино бол...буулгагдаhан уран зох...нууд». «Зэмэгүй аад, за...тэн» — уран hайха... фильм. (Ороной экранда га...haap 30 жэлэйнь ойдо). 12... — Мультфильмнүүд хар...лагдаха (үнгэтэ). 13.00 «Советскэ Союзда алба ...нэб!». 14.00 — Забhарла... 14.10 — «Советскэ Союз...риин айлшадай hанам... (үнгэтэ). 14.20 — Му... фильмнүүд харуулагдаха (...гэтэ). 14.50 — «Кино... аяншалагшадай клуб» (ү...тэ). 15.50 — «Прежде... менный человек» — у... hайханай фильм. 17.30 «Амгалан ажабайдал ша... Европо!» — документа... фильм (үнгэтэ). 18.30 «Время». 19.00 — «Хүгж...тэ киоск» (үнгэтэ). 19.30 Уласхоорондын hонин (... гэтэ). 20.00 — Забhарла... 20.10 — Ой модоной хүд...мэрилэгшэдтэ зорюулагд... концерт (үнгэтэ). 21.0... «Хүдөөгэй час». 22.00 Дм. Шостакович. «15-... квартет. 144-дэхи зох... 22.45 — Спорт. 1. Са... барилдаагаар дэлхэйн ... пионат. 2. Хоккей. «Ди...мо» (М) — «Крылья Со...тов». 24.00 — «Время» мэдээсэлэй программа.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаhан... «Хүн бүхэн эдэбхитэн — ... бүхэн тэмсэлшэ» — т... бэшэг. «Таряа хуряалга ... рэ» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаhан... «Харин пассажир хүлээж... — А. Литвинагай корресп...денци. Экономическа hур...салай системэ 1975—19... онуудта.

Гурбадахи хуудаhан... Танкистнуудай үдэртэ зо...лагдаhан материал... «А. С. Пушкинай hайнд... — Н. Дамдиновай стать...

Дүрбэдэхи хуудаhан... «Манда цирк ерээ» — ... Бутыринагай корреспон...ци. Телевидениин програм...

Редакторай орлогш...
М. Н. НИМАЕВ.